

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ,
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Β'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1953

ΑΡΙΘ. 13

Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΜΕΤΑΛΗΨΕΩΣ

Εἰς τὰ πνευματικῆς φύσεως ἐπιτίμια, ἅτινα ἐξετέθησαν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον μας, δεόν νὰ προστεθῆ καὶ ἡ τῆς Θείας Μεταλήψεως ἀπαγόρευσις, ἣτις ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς εἰς ὄρισμένας ὑπὸ τῶν Ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας Κανόνων προβλεπομένας περιπτώσεις.

Τὸ ἐπιτίμιον τοῦτο ἢ τίθεται κεχωρισμένως ἢ ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν συνέπειαν τοῦ ἐπιτιμίου τοῦ ἀφορισμοῦ. Ὁ ἀπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος ἀποκοπείς διὰ τοῦ ἀφορισμοῦ, εἴτε ἐπὶ βραχὺν εἴτε ἐπὶ μακρότερον χρόνον, εἶναι προφανές, ὅτι δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς προσελεύσεως εἰς τὴν Ἁγίαν Κοινωνίαν πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἐπιτιμίου τούτου. Οὕτω ὁ ἀφορισμὸς ὡς ὅλον περιέχει τὸ μέρος, ἦτοι τὴν τῆς Θείας Μεταλήψεως ἀπαγόρευσιν. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι τὸ συνηθέστερον, διότι ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, φιλοστόργως καὶ ἐπεικῶς πρὸς τὰ σφάλλοντα τέκνα της συμπεριφερομένη, ἀποφεύγει — καὶ πολὺ ὀρθῶς — νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐπιβολὴν τόσον βαρέως ἐπιτιμίου.

Συγχρότερον ὁ πνευματικὸς πατὴρ κάμνει χρῆσιν τοῦ ἐπιτιμίου τῆς ἀπὸ τῆς Θείας Μεταλήψεως ἀπαγορεύσεως ὅπως κεχωρισμένως ἀπὸ τοῦ ἐπιτιμίου τοῦ ἀφορισμοῦ, εἰς περιπτώσεις, καθ' ἃς κρίνει ὅτι τὸ ἐξομολογηθὲν ἁμάρτημα ἐνέχει ἰδιαίτεραν βαρύτητα καὶ ἀπετύπωσεν εἰς τὴν ψυχὴν κακὴν συνήθειαν πρὸς τὸ κακόν, δυσκόλως δυναμένην ν' ἀποβληθῆ. Τότε ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ὄντως αὐστηροῦ τούτου ἐπιτιμίου ἀποβαίνει ἀναγκαία διὰ δύο κυρίως λόγους: 1) διὰ νὰ δείξῃ εἰς τὸν μετανοήσαντα ὁποῖας βαρύτητος ὑπῆρξε τὸ ἐξομολογηθὲν ἁμάρτημα, ὥστε νὰ λάβῃ σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ διακόψῃ πᾶσαν μετ' αὐτοῦ σχέσιν εἰς τὸ

«... Προλαμβάνεσθε ἀλλήλους καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἑμᾶς».
(Ρωμ. 15,7)

μέλλον και 2) δια να αποδείξη ὁ ἔξομολογηθεὶς, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπὸ τῆς Θ. Μεταλήψεως ἀποχῆς του, διὰ τῆς καθόλου συμπεριφορᾶς του, ὅτι ἡ μετάνοιά του ὑπῆρξεν εἰλικρινῆς, ὁπότε ὁ πνευματικὸς πατήρ θὰ πεισθῆ, ὅτι ὁ μετανοήσας κατέστη ἄξιος τῆς Θ. Κοινωνίας.

Ἡ συγχώρησις παρέχεται, βεβαίως, κατὰ τὴν ἔξομολόγησιν εἰς τὸν *εἰλικρινῶς* μετανοήσαντα καὶ ἡ ψυχὴ του, ἀποβάλλουσα τὸ κακὸν παρελθόν, ἐνδύεται τὴν «στολὴν τὴν πρώτην», ἣν ἔφερε πρὸ τῆς πτώσεως, ἀλλ' ὑπὸ ὠρισμένους ὅρους καὶ ἀναγκαίας προϋποθέσεις. Ὑπὸ τοὺς ὅρους, ὅτι θὰ ἐπιδείξῃ προθυμίαν νὰ ἐκτελέσῃ τὰ τυχὸν ἐπιβληθησόμενα ἐπιτίμια καὶ θὰ συμμορφωθῆ πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ πνευματικοῦ του πατρὸς. Ἐνδεχομένη ἀπροθυμία του ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ μετάνοιά του δὲν ὑπῆρξε πλήρης καὶ εἰλικρινῆς, ὁπότε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τῷ δοθῆ ἄφεσις τῶν παραπτώσεών του καί, κατὰ συνέπειαν, οὔτε τῷ εἶναι ἐπιτετραμένον νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Μετάληψιν τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπὸ τῆς Θ. Μεταλήψεως ἀποχῆς παρέχεται ἡ εὐκαιρία εἰς τε τὸν Πνευματικὸν καὶ εἰς τὸν ἔξομολογηθέντα νὰ διαπιστώσῃ τὸ ὄντως εἰλικρινὲς τῆς μετανοίας του. Διότι ἀμφότεροι εἶναι ἐνδεχόμενον, καλῇ τῇ πίστει, νὰ πλανηθοῦν.

Τὸ ἔλεος βεβαίως τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄπειρον, καλῇ δὲ τῇ πίστει καὶ μετὰ φόβου Θεοῦ συμπεριφερόμενοι ἔξομολόγοι καὶ ἔξομολογούμενοι, ἐν τῷ Μυστηρίῳ τῆς Μετανοίας, τυγχάνομεν συμπαθείας, παρὰ τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, ἔστω καὶ πλανώμενοι. Ἀπαραίτητον ὁμως τυγχάνει νὰ ἐξαντλήσωμεν ὅλα τὰ εἰς τὴν διάθεσίν μας ἀνθρωπίνως δυνατὰ μέσα πρὸς ἀποφυγὴν πλάνης, καὶ μάλιστα ἐπὶ ζητημάτων ἀφορώντων τὴν αἰωνίαν σωτηρίαν μας. Ἄριστον δὲ μέσον εἶναι ἡ ἀπαγόρευσις, πρὸς καιρὸν, τῆς Θ. Μεταλήψεως, ὥστε νὰ δοθῆ, ὡς ἐσημειώθη, ὁ ἀπαραίτητος χρόνος διὰ νὰ δεῖξῃ ὁ ἔξομολογηθεὶς «καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας» (Λουκ. γ' 8).

Δὲν εἶναι, κατὰ ταῦτα, εὐτυχὴς ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι, ἀφοῦ ἡ μετάνοια καὶ ἡ εἰλικρινῆς ἔξομολόγησις ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, δύναται πλέον, καθαρὸς ἀπὸ τοῦ ρύπου τῆς ἁμαρτίας, νὰ προσέλθῃ ὁ ἔξομολογηθεὶς εἰς τὰ Ἱεράγια Μυστήρια, ἀνευ ἄλλης τινος διατυπώσεως. Ὁ Πνευματικὸς ἔχει βεβαίως τὸ δικαίωμα καὶ τὴν εὐχέριαν νὰ κρίνῃ κατὰ τὰς περι-

«Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα ... ποιούντας, καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν». (Ρωμ. 16,17)

στάσεις καὶ τὰ πρόσωπα καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ ἢ ὄχι τὸ βαρὺ τοῦτο ἐπιτίμιον, ἔχον πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ψυχικὸν συμφέρον καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἑξομολογουμένου τέκνου του, ὡς ἐπίσης ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα νὰ συντάμῃ ἢ νὰ μηκύνῃ τὸν χρόνον οἰουδήποτε ἐπιτιμίου καὶ τοῦ τῆς ἀπαγορεύσεως, ἐπομένως, τῆς Θ. Μεταλήψεως. Δὲν ἔχει ὅμως τὸ δικαίωμα ἐπιπολαίως νὰ καταργήσῃ ἐπιτίμιον, συχνῶς ὑπὸ τῶν ἱ. κανόνων ὡς τοιοῦτον μνημονεύμενον καὶ ἐν τῇ πράξει ἐφαρμοσθὲν μὲ ἄριστα διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ βίου ἀποτελέσματα.

Ἐκεῖνο, ὅπερ δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται εἶναι, ὅτι τὸ ἐπιτίμιον τοῦτο εἶναι βαρὺ καὶ μόνον εἰς σοβαρὰς περιπτώσεις δέον νὰ χρησιμοποιηῖται. Δὲν δικαιολογεῖται ἢ ἐπιβολὴ του εἰς ἐλαφρὰς περιπτώσεις, ὡς δυστυχῶς συμβαίνει πολλάκις. Ἡ Ἁγία Κοινωνία εἶναι τροφή τῆς ψυχῆς, ἧς ἄνευ αὕτη ἀπομακρύνεται τοῦ Θεοῦ, μαραίνεται καὶ τελικῶς ὑποκύπτει εἰς τὸν πνευματικὸν θάνατον. Παρέχεται «εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» εἰς τοὺς ἀνθρώπους «ἁμαρτωλοὺς ὄντας» καὶ ὄχι εἰς ἀγγέλους. Δὲν εἶναι βραβεῖον ἀρετῆς, ἀλλ' ἐνίσχυσις καὶ χάρις Θεοῦ, ἐνισχύουσα τὴν ψυχὴν πρὸς κατόρθωσιν ἐναρέτου ζωῆς. Ἐπομένως, ἡ στέρησις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς δέον νὰ γίνηται μετὰ συνέσεως καὶ φειδοῦς πολλῆς καὶ εἰς ἅς περιπτώσεις οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι.

Ἐπάρχουν ὅμως περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ τῆς Θείας Μεταλήψεως ἀπαγόρευσις ἢ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιβληθῇ ἢ ἐπιβληθεῖσα διακόπτεται, ἔστω καὶ ἂν τὸ ἑξομολογηθὲν ἁμάρτημα ὑπῆρξε βαρὺ καὶ θανάσιμον. Τοιαῦται, οὐχὶ σπάνια, περιπτώσεις εἶναι αἱ ἑξῆς: 1) Ἐπικειμένου θανάτου, ὁπότε ἡ Θ. Κοινωνία μεταδίδεται καὶ εἰς τοὺς φαγόντας ἀκόμη, ἐφ' ὅσον οὗτοι τὸ ζητήσουν οἰκεία βουλήσει. 2) Εἰς τοὺς στρατιωτικούς, ἐπικειμένους μάχης. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ὁ κίνδυνος θανάτου εἶναι τόσον προφανής, ὥστε δύνανται νὰ θεωρηθῶσι καὶ οὗτοι ὡς μελλοθάνατοι. 3) Εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ὑποστοῦν σοβαρὰν καὶ ἀμφιβόλου ἐκβάσεως ἐγχείρησιν καὶ 4) Εἰς τοὺς ἐπιχειροῦντας μακρὸν ταξείδιον, ἰδίᾳ δι' ἀεροπλάνου, διότι εἶναι προφανές, ὅτι καὶ εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν ὁ κίνδυνος θανάτου ἴσταται πλησιέστερον.

Πάντως εἰς τὴν σύνεσιν τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς ἀπόκειται τελικῶς ἡ κρίσις περὶ τοῦ ἂν καὶ πότε πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ τὸ

«Θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκραιῶς δὲ εἰς τὸ κακόν».
(Ρωμ. 16,19)

ἐπιτίμιον τοῦτο, χωρὶς νὰ δεσμεύηται εἰ μὴ μόνον ἀπὸ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς τοῦ ἔξομολογουμένου τέκνου του.

Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΧΑΛΟΦΤΗΣ

— II —

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Γ'.

Νέος, εἴκοσι πέντε ἐτῶν, μὲ βαθεῖαν εὐλάβειαν καὶ πίστιν, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀφιερῶσθαι τὴν ζωὴν του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου, ἔλαβε τὸ χάρισμα τῆς ἱερωσύνης ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπόν του μαζί μὲ μίαν πεντηκοντάδα συμφοιτητῶν του καὶ τὴν ἴδιαν ἡμέραν ἐτοποθετεῖτο ὡς ἐφημέριος εἰς μίαν Ἐνορίαν τῶν Παρισίων.

Ἐπέρασε ἕνας χρόνος ἀπὸ τότε. Πρὸ τινων ἡμερῶν ἔλαβα μίαν ἐπιστολὴν του, μαζί μὲ τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπισυνάψει ἕνα ἔντυπον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὅχι μόνον τὸ ἔργον καὶ ἡ δρασίς του ὡς ἐφημερίου, ἀλλὰ κυρίως ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας. Ἦτο μία πλήρης στατιστικὴ ἐνημερωμένη καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας. Ὅμολογῶ, ὅτι ἔμεινα κατάπληκτος, διότι δὲν παρέμεινε ἔξω ἀπὸ τὰ ποιμαντικά του διαφέροντα οὐδεμία ἐκδήλωσις καὶ κατάστασις τῶν ἐνοριτῶν του. Διελάμβανεν εἰς ποσοστὰ ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τοὺς ἀπίστους, τοὺς ἀδιαφόρους, τοὺς γλιαρούς, τοὺς τακτικῶς ἐκκλησιαζομένους, τοὺς τακτικῶς ἢ ἔλλειπῶς ἔξομολογουμένους καὶ κοινωνοῦντας. Εἰς ἄλλας στήλας ἀνεγράφοντο ἔγγαμοι, ἄγαμοι, παράνομοι συζυγίαί, χῆραι, ὀρφανά, πτωχοί, πλούσιοι, ἐργάται, διανοούμενοι, παιδιὰ, νέοι, κατηχητικὰ σχολεῖα, κατασκηνώσεις, θρησκευτικαὶ ὀργανώσεις, ἄλλοι σύλλογοι καὶ ξένα προπαγάνδαι.

Ἡ ἐπιστολὴ τελειώνει μὲ τὰ λόγια : «Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοί, τοὺς ὁποίους βλέπετε, ἰσχύουν διὰ τὴν στιγμὴν ποὺ σᾶς γράφω, διότι προσπαθοῦμεν διαρκῶς νὰ τοὺς μεταβάλλωμεν. Πρέπει νὰ καταστήσωμεν συνειδητὰ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τοῦτο ἐτάξαμεν τὴν ζωὴν μας καὶ ἐλπίζω, ὅτι ὁ Κύριος θὰ εὐλογῆσθαι τὰς προσπάθειάς μας».

Διερωτῶμαι τώρα πόσοι ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐφημερίων θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιδείξουν τοιαύτην ποιμαντικὴν ἐνημερότητα, οἷαν ὁ ἑτερόδοξος ἐκεῖνος νεαρὸς ἐφημέριος.

«Ἐβλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε».

(Ρωμ. 12,14)

Ἴδου τί ἐννοοῦμεν, ὅταν λέγωμεν ἐνοριακὴν στατιστικὴν. Ὁ ἐφημέριος θὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς καὶ λεπτομερῶς τοὺς ἐνορίτας του, τὴν ζωὴν των καὶ τὴν σχέσιν των μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Πρέπει νὰ εἶναι εἰς θέσιν κάθε στιγμῆν νὰ δώσῃ μὲ ἀριθμοὺς τὸν ἀπολογισμὸν τῆς ζωῆς καὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐνορίας του ἀπὸ πάσης πλευρᾶς καὶ νὰ ἴσταται ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ ἔργου του, φρουρὸς ἄγρυπνος καὶ στρατιώτης μετὰ αὐτοθυσίαν εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν, συμπαραστάτης καὶ βοηθὸς καὶ ἀδελφὸς παρήγορος καὶ σύμβουλος συνετὸς καὶ ἐλεγκτὴς τοῦ κακοῦ. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ὑψηλοτέραν ἀποστολήν, ἀλλ' ἀπαιτεῖ καὶ σκληροὺς ἀγῶνας. Ἀπαιτεῖ περισκεψίαν, σχέδιον καὶ γραμμὴν προκαθορισμένην ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς ἐνοριακῆς του στατιστικῆς, ὅπως ἀκριβῶς οἱ ἐπιτελικοὶ χάρται δίδουν εἰς τὸ Γενικὸν Ἐπιτελεῖον τὴν εὐχέρειαν νὰ καταστρώσῃ τὴν διεξαγωγὴν τῆς μάχης ἐπιτυχέστερον.

Τοῦτο ἀκριβῶς προϋποθέτει ἀριάν κατάρτισιν πνευματικοῦ ἐπιτελείου, τοῦ ὁποῖου ἀρχηγὸς θὰ εἶναι ὁ Ἐφημέριος καὶ ἐπιτελεῖς του ὅλοι οἱ συνεργάται του, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ κατανεμηθοῦν αἱ ὑπηρεσίαι, ἀναλόγως τῆς ἐπιδόσεως καὶ τῆς ἀρμοδιότητος ἐκάστου.

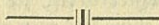
Ἄλλ' ἴσως εἶπη τις, ὅτι ἔχομεν ἐφημέριους, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν πολὺ καλὰ τοὺς ἐνορίτας των. Δυστυχῶς, παρὰ τὰ λαμπρὰ ἀλλὰ σπάνια παραδείγματα, δύναται νὰ διαπιστωθῇ, ὅτι πολλοὶ ἐφημέριοι γνωρίζουν μὲν τοὺς ἐνορίτας των, χωρὶς ὅμως πάντα νὰ ὑπάρχῃ καὶ βαθυτέρα ψυχικὴ σχέσις μετ' αὐτῶν, γνωριμία ἢ ὁποία προέρχεται ἀπὸ μίαν «ἐπαγγελματικὴν», οὕτως εἰπεῖν, ἐπαφήν. Γνωρίζει, δηλαδή, ἀπὸ διαφόρους ἀφορμὰς τὰ μέλη μιᾶς οἰκογενείας, διότι ἔγραψε βεβαιώσεις, ἐβάπτισε τὰ παιδιὰ, ἐστεφάνωσε τὰ ἀνδρόγυνα κ.λ.π., ἀλλὰ δὲν ἐνδιεφέρθη πραγματικὰ διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ χριστιανικὴν των ζωὴν.

Τοιοῦτοτρόπως μένει ριζωμένη εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ ἡ ἰδέα ὅτι ὁ ἐφημέριος δὲν ἔχει ἄλλην ἀποστολήν, παρὰ μόνον νὰ λειτουργῇ, νὰ βαπτίζῃ τοὺς ζωντανοὺς καὶ νὰ θάπτῃ τοὺς πεθαμένους. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ Ἐκκλησία χάνει τὸν σκοπὸν καὶ τὸ νόημά της καὶ μένει μία σειρά ἀκατανοήτων τύπων. Ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ τότε δὲν εἶναι ἡ ἀστεϊρευτὴ πηγὴ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς καὶ οἱ ποιμένες δέρον τὸν ἄερα, διότι δὲν ἐξασκοῦν τὴν ζωογόνον πνευματικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἐνοριτῶν των. Καὶ

• «Χαίρειν μετὰ χαϊρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαϊόντων».

εις ὄλην αὐτὴν τὴν φοβερὰν κατάστασιν, τὰ εὐαγγελικὰ λόγια ἀφήνουν νὰ ἀναπηδᾷ καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν μας ἐποχὴν, με τὴν τραγικότητα, τὸ βαθὺ παράπονον τοῦ Κυρίου, ὁ Ὅποιος «ἰδὼν τοὺς ὄχλους ἐσπλαγγίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἔρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα...».

Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΤΗΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΑΣ

Ἐν τῶν κυρίων μελημάτων τοῦ μέλλοντος νὰ καταστῇ ἔγ-
γαμος κληρικὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν εἶναι, ἀναντιρρήτως, ἡ
ἔγκαιρος ἐκλογή τοῦ προσώπου τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ ἡ πρὸ
τῆς χειροτονίας σύναψις τοῦ μετ' αὐτῆς γάμου. Ταύτην μετὰ
τὴν γενομένην αὐτοῦ χειροτονίαν προσαγορεύει συνήθως ὁ λαὸς
διὰ τῆς λέξεως «πρεσβυτέρα», ὡς ἐκ τῆς συζεύξεως ταύτης μετὰ
πρεσβυτέρου τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν δὲ ἡ καλὴ τῆς συζύγου
ἐκλογή εἰς πάντα συναπτόμενον γάμον θεωρῆται ὡς ἐπιτυχία
τῶν ἀνθρώπων, τοῦτο ἰσχύει πολλῶ μᾶλλον διὰ τὸν ἱερέα, τὸν
καθιστάμενον λειτουργὸν τοῦ Ὑψίστου καὶ ὑπόδειγμα χριστι-
ανικοῦ βίου τοῖς πιστοῖς. Ὡς ἐκεῖνος δέον ὅπως ἡ καλῶς κατηρ-
τισμένος, χρηστὸς κατὰ πάντα καὶ ἄξιος τῆς ἱερατικῆς αὐτοῦ κλή-
σεως, οὕτω καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ πρέπει νὰ κοσμηται ὑπὸ
πασῶν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, ἵνα τῷ ὄντι καταστῇ συμβία
τούτου καὶ συνεργὸς τοῦ ποιμαντικοῦ αὐτοῦ ὑπουργήματος. Διότι,
δὲν συμμετέχει μὲν αὕτη τῆς ἱερωσύνης, οὐδὲ νὰ ἐνεργεῖ μετ' αὐ-
τοῦ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ συνεργάζεται ὁμως
στενῶς μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ ἔργα τῆς κοινωνικῆς εὐποιίας καὶ νὰ πα-
ρακολουθῇ πᾶσαν τὴν ἱερατικὴν τούτου διακονίαν, ὡς μέτοχος
καὶ βοηθὸς τοῦ βίου αὐτοῦ. Ἐπομένως αὕτη αὕτη ἡ θέσις, ἦν
διὰ τῆς συνάψεως γάμου μετὰ τοῦ ὑποψηφίου κληρικοῦ λαμβά-
νει, ἀνυψοῖ τὴν γυναῖκα ταύτην εἰς λίαν διακεκριμένην ἐν τῇ χρι-
στιανικῇ κοινωνίᾳ τιμὴν. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἐκλογή
τοῦ καταλλήλου τῆς πρεσβυτέρας προσώπου ἀποτελεῖ, συμφώνως
πρὸς τὰ ἐν τῇ Ποιμαντικῇ καὶ τῷ Κανονικῷ Δικαίῳ ἀναφερό-
μενα, φλέγον ζήτημα παντὸς μέλλοντος κληρικοῦ, ἡ καλὴ δ' ἐκβα-
σις τούτου προοιωνίζει τὴν ὄλην λαμπρὰν αὐτοῦ ἐπιτυχίαν ἐν τῇ
ἱερατικῇ του σταδιοδρομίᾳ.

«Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες».

(Ρωμ. 12,16)

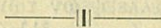
Ἄτυχῶς, οὐχὶ πάντοτε μετὰ τήσῃ περισκέψεως ἐξετάζεται ὑπὸ τῶν πρὸς ἱερωσύνην τρεπομένων τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα, εἰς τὰ τυπικὰ μᾶλλον προσόντα, τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν νόμων προβλεπόμενα στρεφομένης τῆς προσοχῆς αὐτῶν, ἵνα ὅσον τάχιον καταστῶσιν οὗτοι πρεσβύτεροι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐφημέριοι τῶν ἐκασταχοῦ χηρευουσῶν ὀργανικῶν ἐφημεριακῶν θέσεων. Ἐπειδὴ δὲ θεωροῦμεν σοβαρώτατον τὸ θέμα τοῦτο περὶ τοῦ προσώπου τῆς πρεσβυτέρας, διὰ τε τὴν προσωπικὴν τοῦ ἱερέως ζωὴν καὶ διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἐν τῷ ὀργανισμῷ τῆς Ἐκκλησίας, τούτου ἕνεκα προβαίνομεν εἰς τὴν παράθεσιν σκέψεων τινῶν, ἵνα δώσωμεν ἀφορμὴν πρὸς καλυτέραν ἔρευναν καὶ μελέτην αὐτοῦ.

Αἱ σκέψεις αὗται σκοπὸν ἔχουσι, τοῦτο μὲν, τὴν πρόκλησιν τῆς προσοχῆς τῶν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς φροντιστηρίοις καὶ λοιπαῖς σχολαῖς φοιτῶντων ἀγάμων εἰσέτι ὑποψηφίων, τοῦτο δὲ τὴν προσπάθειαν πρὸς θεραπείαν, κατὰ τὸ δυνατόν, τῶν παρατηρουμένων ἐνίοτε σοβαρῶν ἐλλείψεων τῶν συζύγων, τῶν ἐγγάμων ἤδη κληρικῶν, διότι συνεπείᾳ τῶν ἐλλείψεων τούτων παρακωλύεται ἐνδεχομένως ἡ πνευματικὴ τούτων ὑπηρεσία καὶ μειονεκτεῖ ὁ οἶκος αὐτῶν, ὅστις ὀφείλει νὰ εἶναι ὑπόδειγμα ἐν παντὶ καλῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς. Ἐφ' ὅσον μάλιστα ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ τὸ ἐφημεριακὸν αὐτῆς σῶμα συγκροτεῖται, κατὰ πρῶτον λόγον, ἐξ ἐγγάμων κληρικῶν, τὸ περὶ οὗ πρόκειται θέμα καθίσταται λίαν ἐνδιαφέρον, καὶ ἦτο ἀνέκαθεν τοιοῦτο. Βεβαίως ὑπάρχουσι καὶ τὴν σήμερον ἐνάρετοι κατὰ πάντα σύζυγοι τῶν πρεσβυτέρων, τιμῶσαι καὶ αὐτοὺς προσωπικῶς καὶ ὀλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν, οὐχ ἦττον ὅμως εἶναι γεγονός, ὅτι ἐνίοτε παραθεωρεῖται ἡ σοβαρότης τοῦ θέματος τούτου ὑπὸ τῶν ὑποψηφίων κληρικῶν καὶ ἐπιζητεῖται ἡ ἐπίλυσίς του ἐν σπουδῇ. Ἐὰν δὲ προετιμήσαμεν νὰ ὀμιλήσωμεν περὶ τοῦ προσώπου τῆς πρεσβυτέρας, τοῦτο γίνεται καθ' ὅτι ἐν τῇ πραγματικότητι πολὺ σπανίως ἡ διακόνισσα, ἢτοι ἡ σύζυγος ἐγγάμου διακόνου, προσαγορεύεται ἐπὶ μακρὸν ὡς τοιαύτη, ἀφοῦ ὁ βαθμὸς τοῦ διακόνου ἀποτελεῖ διὰ τοὺς ἐγγάμους κληρικούς μεταβατικόν, ὡς ἐπιτὸ πλεῖστον, σταθμόν.

Ἐξ ἄλλου, φρονῶ, ὅτι τὰ ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἀρθρων τούτων ἐκτεθησόμενα δύνανται ν' ἀναγνωσθῶσι καὶ ὑπὸ τῶν συζύγων τῶν κληρικῶν. Οὕτω δὲ «Ὁ Ἐφημέριος», ὡς πραγματευόμενος θέματα σχέσιν ἔχοντα ὄχι μόνον μὲ τὸν ἐκκλησιαστικόν, ἀλλὰ καὶ

μέ τὸν οἰκογενειακὸν τοῦ ἱερέως βίον, δύναται κάλλιστα ν' ἀναγινώσκηται καὶ ὑπὸ τῶν συζύγων τῶν ἱερέων, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν των. Εὐχῆς δ' ἔργον θὰ ἦτο, ἐὰν παρομοίας φύσεως θέματα, ἀφορῶντα τὸ πρόσωπον τῆς πρεσβυτέρας, ἀνεπτύσσοντο καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν πλέον μεμορφωμένον συζύγων τῶν κληρικῶν, ὡς συμβαίνει ἀλλαχοῦ, ὥστε «Ὁ Ἐφημέριος» νὰ καθίσταται κοινὸν ἀμφοτέρων ἀνάγνωσμα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀποβλέποντες εἰς τὴν ὠφέλειαν, ἣτις δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς διαπραγματεύσεως τοιούτων θεμάτων, ἀνακινουμένῃ ἡμεῖς πρῶτοι ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Ἐφημερίου» τὸ περὶ τοῦ προσώπου τῆς πρεσβυτέρας θέμα, μετὰ τινος μάλιστα δισταγμοῦ, ὡς μὴ ἀνῆκοντες εἰς τὸν ἕγγαμον τῆς Ἐκκλησίας Κληρὸν καί, συνεπῶς, στερούμενοι ἀμέσου γνώσεως καὶ πείρας τῆς ἐγγάμου ζωῆς περὶ ἧς, ὡς ἔμπειροι καὶ περισσότερον ταύτης γινώσκται, οἱ ἕγγαμοὶ κληρικοὶ δύνανται εἰδικώτερον ν' ἀσχοληθοῦν.

Ἄρχιμ. ΤΙΤΟΣ ΜΑΤΘΑΙΑΚΗΣ

ΔΙΑ ΤΟΝ Ι. ΑΜΒΩΝΑ

1ον

Κατὰ τῆς βλασφημίας

Ὅταν ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν ὑλικὸν κόσμον, τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τῆς ἁρμονίας καὶ καλλονῆς, ἡ Ἁγία Γραφή λέγει, ὅτι «ἦνεσαν τὸν Θεὸν πάντες ἄγγελοι αὐτοῦ». Ἦτο τόσος ὁ θαυμασμὸς τῶν ἀγγέλων διὰ τὸ μεγαλειῶδες ἔργον τῆς Δημιουργίας, ὥστε ὅλοι, ἐν μιᾷ φωνῇ, ὕμνησαν καὶ ἐδοξολόγησαν τὸν Θεόν!

Μέσα ὅμως εἰς τὸν ὑλικὸν κόσμον ἡ κορωνὶς ὄλων τῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ ἀναμφιβόλως εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Τὸν ἐπροίκισε μὲ ψυχὴν ἀθάνατον· τὸν ἐφώτισε μὲ τὴν ἐλευθερίαν τῆς βουλήσεως· τὸν ἐκόσμησε μὲ χαρίσματα πνευματικὰ ἐξαιρετὰ· τοῦ ἔδωσε καὶ τὴν γλῶσσαν, τὸ λεπτόν αὐτὸ καὶ θαυμάσιον ὄργανον, διὰ νὰ συνομιλῇ μὲ τὸν Θεὸν διὰ τῆς προσευχῆς, διὰ νὰ τὸν δοξάζῃ μὲ ὕμνους, διὰ νὰ τὸ χρησιμοποιῇ ὡς μέσον ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἀντὶ νὰ ὑμνῇ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἐνώνῃ τοὺς αἴνους του μὲ τὸν ἀγγελικὸν κόσμον, χρησιμοποιεῖ πολλάκις τὴν γλῶσσάν του, δυστυχῶς, διὰ νὰ συκοφαντήσῃ, νὰ τραυματίσῃ ὑπολήψεις, νὰ παρουσιάσῃ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπάτην ὡς

«Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς».

(Ρωμ. 12,16)

ἀλήθειαν, νὰ ἐκστομίση αἰσχρολογίας καὶ ... νὰ βλασφημῇ πᾶν ἱερὸν καὶ ὄσιον.

Ἄλλὰ τί εἶναι λοιπὸν ἡ βλασφημία; Καὶ πῶς πρέπει νὰ τὴν ἀντιμετωπίσωμεν;

*

Ἡ βλασφημία εἶναι βαρύτερον ἁμάρτημα καὶ ἐκδήλωσις ἀχαριστίας καὶ ἀσεβείας πρὸς τὸν Θεόν.

Εἶναι προσβολὴ τῆς μεγαλειότητος τοῦ ἀπείρου Θεοῦ, ποῦ ὁ ἄνθρωπος ἐνεργεῖ μὲ ὕβρεις καὶ ἀσεβεῖς ἐκφράσεις κατὰ τοῦ παναγίου Ὀνόματος τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμη δὲ καὶ ὅταν κατὰ τοῦ ὀνόματος ἁγίων προσώπων ἢ ἱερῶν πραγμάτων ἐκπέμπωνται ὕβρεις καὶ βλασφημίαι, διὰ τῶν ὁποίων ὑβρίζεται καὶ πληγώνεται τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τῶν Χριστιανῶν καὶ διασύρεται ὁ πρὸς τὰ τοιαῦτα πρόσωπα καὶ πράγματα σεβασμός, πάλιν αὐτὴ ἡ ἔννοια τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ θείου ἐξυβρίζεται καὶ ὁ πανάγαθος Θεὸς ἐμμέσως βλασφημεῖται.

Μὲ ἄλλους λόγους, λέξεις βρωμερὰς καὶ σαπρὰς, λέξεις ποῦ θὰ ἐντρέπετο καὶ ἀπλῶς νὰ προφέρῃ ἕνας ἄνθρωπος, ποῦ σέβεται τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἔχει στοιχειώδη πολιτισμὸν, πολὺ δὲ περισσότερον ἕνας Χριστιανός, τὰς λέξεις αὐτὰς τὰς βδελυρὰς καὶ αἰσχρὰς, ποῦ ἀτιμάζουν τὴν γλῶσσαν καὶ ἐξευτελίζουν τὸν ἄνθρωπον, πιπιλίζει εἰς τὸ στόμα του ὁ βλάσφημος καὶ τὰς ρίπτει κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι δὲ ἐφευρετικώτατος ὁ βλάσφημος, προκειμένου νὰ πλουτίσῃ τὸ λεξιλόγιον τῆς βλασφημίας καὶ νὰ δημιουργῇ βλασφημικὴν φιλολογίαν βέβηλον καὶ ἀνοσίαν.

*

Εἶναι πολὺ λυπηρὸν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὸ κακὸν τῆς βλασφημίας ἔχει πολὺ διαδοθῆ καὶ εἰς τοὺς γραμματισμένους καὶ εἰς τοὺς ἀγραμμάτους, καὶ εἰς τοὺς μικροὺς καὶ εἰς τοὺς μεγάλους. Εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ καφενεῖα, εἰς τὰς οἰκίας, εἰς τὰ αὐτοκίνητα, εἰς τὰ γραφεῖα, εἰς τὰς συζητήσεις κ.λ.π. ἀκούονται συνήθως χυδαιόταται βλασφημίαι κατὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Σταυροῦ, τῆς Παναγίας καὶ τῶν Ἁγίων κ.λ.π.

Ἄλλὰ τί εἶναι, παρακαλῶ, ὁ Θεός, τὸν ὁποῖον ὑβρίζει ὁ βλάσφημος; Εἶναι ὁ ἀγαθὸς Πατέρας μας. Αὐτὸς μᾶς προστατεύει. Αὐτὸς μᾶς τρέφει. Αὐτὸς φροντίζει ἀγρύπνως δι' ὅλας μας τὰς ἀνάγκας. Αὐτὸς εἶναι ἡ πνοή μας καὶ ἡ ζωὴ μας.

Τί εἶναι ὁ Χριστός, τοῦ ὁποῖου τὸ ἅγιον ὄνομα μὲ τόσα ἄλλα αἰσχρὰ λόγια ἀναμιγνύεις; Εἶναι ὁ μέγας Εὐεργέτης καὶ Λυτρωτὴς σου, ὁ ὁποῖος διὰ τὸ συμφέρον σου ἐδοκίμασε φοβεροὺς πόνους ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν, διὰ νὰ σὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν αἰωνίαν καταδίκην.

Τί εἶναι ὁ Σταυρός, ποῦ μὲ τόσῃν εὐκολίαν περιὑβρίζεις; Εἶναι τὸ τίμιον σύμβολον τῆς θρησκείας σου. Εἶναι τὸ τραπέζι, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Λυτρωτὴς σου ἐπλήρωσε μὲ τὸ τίμιον

«Προνοούμενοι κατὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων».

(Ρωμ. 12,17)

Αιμά Του τὰ λύτρα, διὰ νὰ σὲ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

Τί εἶναι ἡ Παναγία, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ βλάσφημος μὲ τόσην ἀνευλάβειαν ὀμιλεῖ; Εἶναι ἡ Μητέρα τοῦ Χριστοῦ, ἡ Μητέρα ὄλων τῶν χριστιανῶν, τῶν πονεμένων, τῶν ἀπελπισμένων. Εἶναι ἐκεῖνη, ποῦ προστρέχεις μὲ ἐμπιστοσύνην κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου καὶ φωνάζεις «Παναγιά μου, βοήθησέ με». Πῶς λοιπὸν τὴν Μητέρα τοῦ Κυρίου ἀλλοτε τὴν παρακαλεῖς νὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ ἄλλοτε τὴν ὑβρίζεις;

*

Ἔπειτα, ὅταν σὺ ὁ βλάσφημος βγάζῃς τὸν βόρβορον τῆς βλασφημίας ἀπὸ τὸ στόμα σου, σκέψου ποῖος εἶναι ὁ Θεός, τὸν ὁποῖον τολμᾷς νὰ ὑβρίσῃς. Εἶναι τόσο Μεγάλος, ὥστε ἀρκεῖ ἓνα μόνον νεῦμα Του καὶ σὲ μεταβάλλῃ αὐτοστιγμῆι σὲ στάκτη· δὲν καταλαβαίνεις, ὅτι μπροστά Του εἶσαι ἓνα σκουληκι, ποῦ ζῆ μῆσα στὸν ἀπέραντον ὠκεανὸν τῆς καλωσύνης τοῦ Θεοῦ;

Δὲν τὸν φοβεῖσαι, λοιπὸν, τὸν Θεόν; Δὲν γνωρίζεις, ὅτι εἰς τὴν Π. Διαθήκην ἀναφέρονται παραδείγματα, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐτιμωρήθησαν διὰ λιθοβολισμοῦ, ἐντολῆ τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ, Ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐτόλμησαν νὰ βλασφημήσουν τὸν Θεόν;

Μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἔχει ὅρια ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ. Ἀλλοίμονον εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθεῖ νὰ περιφρονῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. «Φοβερόν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος», λέγει ἡ Ἁγία Γραφή. Καὶ θὰ πρέπῃ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αἱ συμφοραὶ, ποῦ ὑπέστη καὶ ὑφίσταται καὶ σήμερα ἡ πατρίδα μας, ὀφείλονται κατὰ ἓνα μέγα μέρος καὶ εἰς τὴν κακοήθῃ καὶ ἀσεβῇ αὐτὴν συνήθειαν τῆς βλασφημίας.

*

Χριστιανέ, βλασφημεῖς μήπως καὶ σὺ; Εἶναι προτιμότερον νὰ ἔχῃς γάγγραιναν εἰς τὴν γλῶσσάν σου, παρὰ τὴν βλασφημίαν εἰς τὸ στόμα σου.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξαλειφθῇ αὐτὴ ἡ θανατηφόρος πληγὴ ἀπὸ τὸν κοινωνικὸν μας ὀργανισμόν.

Οἱ βλάσφημοι, πρέπει νὰ παύσουν συνεχίζοντας τὸ βαρὺ αὐτὸ ἁμάρτημα καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν προφάσεις.

Δὲν εἶναι δικαιολογία νὰ λέγουν, ὅτι «τὸ ἐσυνήθισαν».

Ὅφείλουν νὰ ἀντιληφθοῦν, ὅτι ἡ βλασφημία ἀτιμάζει τὴν κοινωνίαν, καταρρίπτει τὸν ἀνθρωπισμόν, ἐπισύρει τὴν δικαίαν τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλὰ καὶ κάθε πιστὸς ὀφείλει νὰ συντελέσῃ διὰ λόγων καὶ προτροπῶν, ἰδίᾳ δὲ διὰ τοῦ παραδείγματός του, ὥστε νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τὸν κύκλον του καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν χώραν μας τὸ στίγμα αὐτό, τὸ ὁποῖον τόσον ὑποβιβάζει τὸν πολιτισμόν μας.

*

Εἰς τὴν χώραν, ὅπου τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων ἐχύθη ποταμῶν διὰ νὰ ριζώσῃ καὶ ἀναπτυχθῇ τὸ εὐσκιόφυλλον δένδρον τῆς χριστιανικῆς πίστεως· εἰς τὴν χώραν, ὅπου ἐγεννήθη καὶ

«Δότε τόπον τῇ ὀργῇ».

(Ρωμ. 12,19)

ἠνδρώθη ὁ πολιτισμὸς καὶ ὁ ἀνθρωπισμὸς, ἡ δὲ θυσία τῶν ἡρώων τῆς διεφύλαξε μέχρι τοῦδε τὰς ἐννοίας τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀρετῆς, δὲν συγχωρεῖται νὰ παρατηρηταὶ τὸ λυπηρὸν φαινόμενον τῆς ἐπαράτου βλασφημίας.

Εἶναι ζήτημα πλέον τιμῆς νὰ σταματήσῃ τὸ κακόν, ὥστε ἡ Ἑλλάς νὰ γίνῃ ἕνα πελώριον θυσιαστήριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ ἀναπέμπεται ἡ εὐχαριστία, ὁ αἶνος καὶ ἡ δοξολογία πρὸς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων μας, ὡς εὐώδεις λιβανωτὸν καὶ ὡς ἅγιον θυμίαμα. «Αἶνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον· αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω».

† Ὁ Φθιώτιδος ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

2ον

Εἰς τὴν Α' Κυριακὴν Λουκᾶ

(27 Σεπτεμβρίου 1953)

«Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες,
οὐδὲν ἐλάβομεν» (Λουκ. 5, 5).

Γνωρίζει ὁ Κύριος τὸν κόπον τῶν μαθητῶν Του. Παραπονεῖται ὁ Πέτρος καὶ λέγει, ὅτι κόπος καὶ μόχθος καὶ ἀγρυπνία ὀλοκλήρου νυκτὸς δὲν τοὺς ἀπέδωσε τίποτε. «Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς —λέγει παραπονούμενος— κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐπιάσαμεν».

Καὶ ὅμως ὁ Κύριος φαίνεται, ὅτι ἀδιαφορεῖ πρὸς στιγμήν διὰ τὸ παράπονον τῶν μαθητῶν καὶ, καθ' ἣν στιγμήν ἐκεῖνοι καταγίνονται μὲ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἀλιευτικῶν τῶν ἐργαλείων, Ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ πλοιάριον ἀρχίζει νὰ διδάσκῃ τὰ πλήθη, πού εἶχαν συγκεντρωθῆ εἰς τὴν παραλίαν, διὰ νὰ δεῖξῃ, ὅτι σπουδαιότερα εἶναι ἡ φροντίς διὰ τὴν τροφὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν φροντίδα διὰ τὴν τροφὴν τοῦ σώματος.

α'.

Ἄλλως τε, εἶναι μονόπλευρη ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἀποκτησὴν ὑλικῶν αγαθῶν, χωρὶς τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ. Εἶναι καταδικασμένη εἰς ἀποτυχίαν. Τὸ βλέπομεν εἰς τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον. Παραπονεῖται ὁ Πέτρος διὰ τὸν μάταιον κόπον τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας. Τὸν λυπεῖται ὁ Κύριος καὶ θέλει νὰ τὸν ἱκανοποιήσῃ. «Βγάλε τὸ πλοῖο στ' ἀνοιχτὰ — τοῦ λέγει — καὶ ξαναρρίξε τὰ δίχτυα». Ξέρει ὁ Πέτρος, ὅτι δὲν εἶναι ὥρα γιὰ ψάρεμα. Ἄλλὰ, ἀφοῦ διατάσσει τώρα ὁ Κύριος, εἶναι πρόθυμος νὰ ξαναρρίξῃ τὰ δίχτυα. Καὶ τὰ ἔρριξε στὸ ἴδιο μέρος, πού εἶχε ψαρέψῃ προτιότερα. Πρώτην φορὰν βλέπει εἰς τὴν ζωὴν του ὁ Πέτρος τέτοιο θαῦμα, ὥστε νὰ σχίζονται τὰ δίχτυα ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ψαριῶν, στὴν ἴδια θάλασσα, πού πρὶν λίγες ὥρες δὲν εἶχε πειάσει τίποτε.

Μέσα εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ θαύματος αὐτοῦ βλέπομεν νὰ μεγάλο δίδαγμα; Τὰ ἀποτελέσματα τῶν κόπων μας, τῆς

«Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς...»

(Ρωμ. 13,7)

ἐργασίας μας, μακριὰ ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ κοντὰ εἰς τὸν Χριστόν. «Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν», εἶναι τὸ παράπονον τοῦ Πέτρου, ἀλλὰ καὶ τὸ σημερινὸν παράπονον τῆς ἀνθρωπότητος ὀλοκλήρου...

β'.

Ἀγωνίζεται ὁ ἄνθρωπος ἀγῶνα σκληρὸν καὶ ὁμως δὲν φέρνει ὁ ἀγῶνας αὐτὸς τὴν ἱκανοποίησιν, ποῦ ποθεῖ ἡ ἀνθρωπότης. Ἐκοπίασε νὰ εὕρῃ τὴν χαρὰν, τὴν εὐτυχίαν, εἰργάσθη, προσεπάθησε, ἠγωνίσθη νὰ ἀναπτύξῃ τέχνας, ἐπιστήμας, πολιτισμούς, καὶ ὅλα αὐτὰ, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἓνα καλλίτερον τρόπον ζωῆς. Δυστυχῶς, ὁμως ἡ τόση προσπάθεια ἔμεινε ἄκαρπος. Ἡ τελευταία του ἐλπίδα—ὁ πολιτισμὸς τοῦ αἰῶνός μας—ἐχρεωκώπησεν. Ἐσωριάσθηκε εἰς τὰ ἐρεπία τῶν τελευταίων πολέμων! Ἦτο προσπάθεια μακρὰν τοῦ Χριστοῦ. Ἦτο ἐργασία, ποῦ δὲν ὑπελόγησε τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ κάθε προσπάθεια παραμένει ἄκαρπος. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶπεν: «Ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει». Καὶ τώρα, μετὰ τὴν τελευταίαν ἀποτυχίαν, ἀπευθύνει εἰς τὴν σύγχρονον ἀνθρωπότητα τὴν ἐντολήν: «Χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν». Ξαναρριζεῖτε τὰ δίκτυα. Ὁχι ὁμως εἰς τὰ νερά τοῦ ὕλισμου, τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀθεΐας...

Ἄς ξαναρχίσῃ, ἀγαπητοί, ἀπὸ ὄλους μας μιὰ νέα προσπάθεια κοντὰ εἰς τὸν Χριστόν. Μόνον ἂν ἔχωμεν Αὐτὸν Κυβερνήτην εἰς τὸ ταξίδι τῆς ζωῆς, θὰ ἀπολαύσωμεν τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν, ἄλλως τε, μᾶς ὑπόσχεται καὶ διὰ τὴν ζωὴν αὐτὴν καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν ἐν Οὐρανοῖς Βασιλείαν.

ΓΕΩΡΓ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

Ἐροκήρυξ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
παρὰ τῆ Ἱ. Μητροπόλει Μυτιλήνης

3ον

Εἰς τὴν Β'. Κυριακὴν Λουκᾶ

(4 Ὀκτωβρίου 1953)

«Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως».
[Λουκ. 6,31]

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι θεωρία ἀλλὰ πράξις καὶ ζωὴ. Ἀγωνίζεται νὰ σταματήσῃ τὰ δεινὰ, ποῦ μαστίζουσι τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ νὰ δημιουργήσῃ καλλιτέρους ὄρους ζωῆς. Ὡς συγκεκριμένον σύστημα προσφέρει τοὺς καταλλήλους κανόνες διὰ τὴν ἠθικὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρώπου καὶ διὰ τὴν ὕλικὴν ἀκόμη εὐημερίαν του. Καὶ νὰ! ὁ ὑπέροχος κανὼν τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου, ὅστις πλήρως ἐφαρμοζόμενος καταργεῖ τοὺς πολέμους, τοὺς ἀνταγωνισμούς, τὰ μίσση καὶ τὰς ἐχθρότητας μεταξὺ ἀτόμων καὶ λαῶν. «Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως».

«Μηδενὶ μηδὲν ἀφείλετε, εἰμὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους».

(Ρωμ. 13,8)

α'.

1) Ὁ θεῖος Διδάσκαλος μᾶς προτρέπει νὰ θεωρῶμεν ἀλλήλους ὡς ἀδελφοὺς καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ πράττωμεν εἰς αὐτοὺς πᾶν ὅ,τι θὰ ἠθέλομεν νὰ πράττουν οἱ ἄλλοι εἰς ἡμᾶς.

2) Ἐφ' ὅσον οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι εἶναι ὡς ὁ ἑαυτὸς μας, ὀφείλομεν, ἐφαρμόζοντες τὸν κανόνα αὐτόν, νὰ λέγωμεν ἢ νὰ πράττωμεν καὶ ν' ἀποφεύγωμεν ἢ νὰ παραλείπωμεν ἢ νὰ προλαμβάνωμεν διὰ τὸν ἄλλον, ὅ,τι θὰ ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἐγίνετο ἢ νὰ μὴ ἐγίνετο καὶ δι' ἡμᾶς.

β'.

1) Ποίας ἀξιώσεις ἔχομεν ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους μας; α) Σεβασμὸν τῆς ζωῆς, β) τῆς τιμῆς, γ) τῆς περιουσίας, δ) τῆς ἐλευθερίας, ε) τῶν οἰκογενειακῶν καὶ Ἐθνικῶν μας παραδόσεων, στ) ἀλληλεγγύης, ζ) ὀφειλομένης ἐπανορθώσεως κλπ.

2) Ἀνάλογα εἶναι καὶ τὰ καθήκοντά μας πρὸς τοὺς ἄλλους. α) Ἀμοιβαία αἰσθήματα ἐν χριστιανικῷ πνεύματι, β) ἀμοιβαία τήρησις τῶν ἰδίων ὑποχρεώσεων, γ) ἐφαρμογὴ τοῦ αὐτοῦ κανόνος. Ὅταν ἀπὸ ὅλους ἐφαρμοσθῇ ὁ χρυσοῦς οὗτος κανὼν τοῦ Εὐαγγελίου, ἐν ᾧ ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται (Ματθ. 7. 12), τότε θὰ ἐκλείψουν τὰ δεινὰ τοῦ ἀνθρώπου.

γ'.

Ἦξι μόνον τῶν ἀτόμων ἀλλὰ τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν λαῶν τὰ δεινὰ θὰ ἐκλείψουν. Διότι :

α) Παγιοί τὴν τάξιν εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν κοινωνίαν (ἐκλείπουν τὰ διαζύγια, ἡ κοινωνικὴ ἀδικία, ἡ διαφθορὰ συνειδήσεων, ἡ ἀπάτη καὶ ἡ κλοπὴ).

β) Προάγει τὴν εἰρηνικὴν συμβίωσιν τῶν ἀνθρώπων (κατάργησις πολέμων καὶ ὅλων τῶν δεινῶν αὐτῶν).

γ) Ἐγγυᾶται τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς, καὶ τῆς περιουσίας, καὶ

δ) Πραγματοποιεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς, δι' ἣν ἐργάζεται ἡ Ἐκκλησία.

Τοσαύτη εἶναι ἡ ἀξία τοῦ κανόνος τούτου, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἔθνη οὐ μὲν σεβασμὸν τὸν ἐμελέτησαν καὶ ἠθέλουν τὴν ἐφαρμογὴν του (Σεπτίμιος Σευῆρος). Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ γνωρίζωμεν καὶ νὰ ἐκτιμῶμεν αὐτόν. Πρέπει καὶ νὰ ἐντείνωμεν τὴν θέλησίν μας, ὥστε νὰ τὸν ἐφαρμόσωμεν. Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι ἐδώκαμεν τὸ φῶς τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ εἰς ὅλον τὸν «ἐν σκότει καὶ σκιᾷ καθήμενον» κόσμον ὀφείλομεν πρῶτοι νὰ τὸν ἐφαρμόσωμεν. Διότι ἑλληνιστὶ ἐγράφη ὁ χρυσοῦς κανὼν οὗτος «καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως». Ἐφαρμοζόμενος ὁ κανὼν οὗτος θὰ σκορπίσῃ παντοῦ εἰς τὰ ἄτομα, εἰς τὰς οἰκογενεῖας καὶ εἰς τὸ ἔθνος, τὸ μύρον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης.

† Ὁ Πρεβέτης ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

«Ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἑτερον νόμον πεπλήρωκεν».

(Ρωμ. 13,9)

4ον

Διαγράμματα ὀμιλιῶν

α') Ἀνωτέρων

ΚΥΡΙΑΚΗ Α' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. 5, 1—12)

*Ἡ ραγδαία μεταβολὴ τῆς καταστάσεως
τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

α) Ποιοὶ οἱ δύο αὐτάδελφοι ἀλιεῖς, Σίμων καὶ Ἀνδρέας, πρὶν πλησιάσουν τὸν Ἰησοῦν.

Ἄσσημοι ἀλιεῖς—ἀποχειρωβίωτοι—κατάκοποι, νυσταγμένοι, μουσκεμένοι, λυπημένοι, διότι «δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιᾶσαντες οὐδὲν ἔλαβον». Τὰ ὄνειρά των δὲν ἔβγαιναν πέραν τῆς βάρκας, τῶν δικτύων, τοῦ ἡμερομισθοῦ κ.λ.π.

β) Ποιοὶ ἀνεδείχθησαν καὶ τί ἀπήλαυσαν, ἀφοῦ συνεδέθησαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἐκ μέρους τοῦ Ἰησοῦ τιμὴ: «ἐμβᾶς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους». Ἡ πνευματικὴ τροφοδοσία διὰ τοῦ θείου κηρύγματος. Ἡ συνοδεία τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸ ψάρευμα: «ἐπανάγαγε εἰς τὸ βῆθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν πρὸς ἄγραν». Ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν Χριστόν: «ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον». Ἡ εὐλογία: «καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλήθος ἰχθύων πολὺ» «...ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά». Ἡ ἔκπληξις διὰ τὸ θαῦμα. Ἡ κλήσις εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα: «Μὴ φοβοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔση ζωγρῶν». «Ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν Αὐτῷ» κ.λ.π. Ἀκόλουθοι Πεντηκοστῆ—θαυματουργοί, πανένδοξοι κ.λ.π.

Τὰ αὐτὰ καὶ σήμερον... Παραδείγματα σύγχρονα.

ΚΥΡΙΑΚΗ Β' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. 6, 31, 37)

Περὶ χριστιανικῆς ἀγάπης

α) «Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ, ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως».

β) Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη περιλαμβάνει εἰς τοὺς κόλπους τῆς καὶ τοὺς διακειμένους ἐχθρικῶς πρὸς ἡμᾶς.

Ἄνοχη καὶ ὑπομονή. Δὲν εἶναι δειλία ἢ ἠττοπάθεια, ἀλλὰ γενναιοφροσύνη καὶ μεγαλοψυχία: ὁ Πατὴρ ὁ Οὐράνιος. Ὁ Χριστός. Οἱ ἀπόστολοι.

*Προσευχὴν ὑπὲρ αὐτῶν. Συμβουλὴν. «Ἐλεγξον αὐτόν».
Ἐνεργεῖσαι εἰς ἀνάγκας καὶ θλίψεις των.*

«Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται».

(Ρωμ. 13,10)

ΚΥΡΙΑΚΗ Ε' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. 16, 19—31)

*Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ πιστοῦ ἔναντι
τοῦ ἀσεβοῦς καὶ ὑλιστοῦ καὶ ἀπίστου.*

Διάγραμμα. (Πλούσιος - Λάζαρος).

α) Ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς εὐμαρείας βάθος κακῶν καὶ ἀθλιότητος.

β) Ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς δυστυχίας, τὸ κάλλος τῆς ἀρετῆς καὶ τὸ μακάριον καὶ ἔνδοξον τέλος.

ΚΥΡΙΑΚΗ Ζ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. 8, 41—55)

Περὶ πίστεως.

α) *Δύναμις τῆς πίστεως.*

«Κἂν ἄψωμαι τῶν ἱματίων αὐτοῦ πωθήσομαι». Ἡ ἀναπτέρωσις τῶν ἐλπίδων. Ἡ ἀνάμιξις εἰς τὸ πλῆθος καὶ ὁ ὑπεράνθρωπος ἀγὼν διὰ γυναῖκα ἀσθενικήν.

«Καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς». [Προσοχὴ εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς ἀσθενείας διὰ τὴν λεπτότητα ἔναντι τοῦ ἀκροατηρίου, εἰς ὃ παρίστανται καὶ γυναῖκες.] «Ἐπασχεν ἀπὸ ἀσθένειαν τυραννικήν καὶ ἀνοικονόμητον».

β) *Γνωρίσματα τῆς πίστεως.*

1) *Ταπεινώσις.* Θεραπευθεῖσα οὐδὲν εἶπε διὰ τὸ θαῦμα. Ἄν ἐφανερῶθη, ἐφανερῶθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου.

«Τίς μου ὕψατο ;»

«Θάρσει, θύγατερ...»

Ἄλλὰ καὶ ὁ Ἰάειρος ἄν καὶ ὁ ἄρχων τῆς Συναγωγῆς, *«πιστῶν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ...»*

2) *Ἡ ὑπερνίκησις τῶν ἐμποδίων :*

«Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ σκύλλῃς τὸν Διδ.» Μένει πιστὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν. Δὲν παραιτεῖται. Ὡσαύτως, ὅταν ἀντικρύζη τὴν νεκρὰν κόρην του.

γ) *Ὁ θρίαμβος τῆς πίστεως.*

«Ταλιθᾶ κοῦμι.»

«Καὶ ἀνέστη παραχρῆμα.»

Ταύτης τῆς πίστεως ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἀνάγκην.

«Πρόσθετε ἡμῖν πίστιν.»

ΚΥΡΙΑΚΗ Θ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. 12, 16—22)

Περὶ πλεονεξίας

α) *Συνέπειαι :*

1. Ταραχῶδης καὶ μανιακῆ μέριμνα. *«Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω...»*

2. Τὸ ἀκόρεστον καὶ ἀδηφάγον τοῦ πάθους. *«Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω καὶ συνάξω...»*

«Πλήρωμα οὖν νόμου ἢ ἀγάπης».

(Ρωμ. 13,10)

3. Ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ ἀσπλαγχνία πρὸς τοὺς πάσχοντας. «Μοῦ, μοῦ, μοῦ». Τίποτε διὰ τοὺς πτωχοὺς.

4. Ἡ ἀποκτήνωσις. Καλεῖ τὴν ψυχὴν του καὶ ὄχι τὸ σῶμά του νὰ φάγῃ «Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου» ὡς νὰ ἦτο ἡ ψυχὴ ἴππος.

5. Ἐξαφνικὸς θάνατος καὶ ἀπώλεια αἰώνιος. «Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ...»

β) Προφυλακτικὰ μέτρα :

«Πλουτεῖν εἰς Θεόν». Προτεραιότης εἰς τὸ πνεῦμα. Ἄπλοϊ διαχειρισταὶ τῶν ὕλικῶν ἀγαθῶν. Σκορπίζειν τὰ ἀγαθὰ ἐν χερσὶ πενήτων.

ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. 13, 10—18)

Περὶ ὑποκρισίας.

α) Ὅρισμός: Ὑπὸ ἱερὰν ἐπιφάνειαν ποταποὶ σκοποὶ, ἅμα δὲ διαστροφή, παραποίησις καὶ πλαστογράφησις τῆς ἀληθείας: «Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύετε καὶ μὴ εἶ ἡμέρα τοῦ Σαββάτου».

β) Αἰτία: Ἐγωϊσμός καὶ φθόνος δὲν ἀνέχονται τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀγαθοῦ ὑπὸ ἄλλου. «Ἀγανακτῶν ὅτι τῷ Σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς». Συνηθέστατα καὶ συμφέρον.

Παραδείγματα σύγχρονα καὶ ἱστορίας: Ὁ ἐλεήμων κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν τοιούτων ὡς σπάταλος· ὁ συνετὸς ὡς μισάνθρωπος· ὁ ἐγκρατὴς ὡς τσιγγούνης· ὁ εὐεργέτης τῶν ἄλλων ὡς κενόδοξος κ.ο.κ. Σκόπιμοι ἀντιπερισσοὶ καὶ ἀνατρεπτικαὶ ἐνέργειαι κατὰ ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ πρόσχημα νομιμοφροσύνης καὶ ὀρθότητος. (Μ. Ἀθανάσιος, Μ. Βασίλειος, Ἰωάν. Χρυσόστομος καὶ καθεξῆς).

γ) Κατάντημα. Ἡ ἄφευκτος καταδίκη.

«Υποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ Σαββάτῳ κλπ.»

«Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ.»

β') Κατωτέρων

ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΛΟΥΚΑ (Λουκ. 7, 11-17)

Α' Διήγησις: Περιγραφή τῆς θλίψεως τῆς χήρας.

Δίδαγμα. Τὰ αὐτὰ καὶ σήμερον.

Μετάβασις. Δὲν εἴμεθα μόνοι εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Μᾶς παρακολουθεῖ ἄγρυπνος παρήγορος.

Β' Διήγησις: Ἡ συνάντησις τοῦ Ἰησοῦ. «Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη...» Ἡ ἀνάστασις τοῦ νεκροῦ. Ἡ κηδεῖα μετεβλήθη εἰς πανήγυριν.

Δίδαγμα: Ἡ μόνη θετικὴ παρηγορία καὶ δι' ἡμᾶς, ὁ Κύριος. Ἐπιφυλάσσει καὶ δι' ἡμᾶς ἀνάστασιν νεκρῶν.

«Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει».

(Ρωμ. 14,7)

ΚΥΡΙΑΚΗ Δ' ΛΟΥΚΑ (Λο υ ν. 8, 5—16)

α) *Διήγησις* τῆς ὄλης παραβολῆς, καὶ ἀπόδοσις αὐτῆς.

β) *Δίδαγμα* : Εἰς ποῖον εἶδος τοῦ χωραφιοῦ ἀνήκει ἕκαστος ἡμῶν ; Προσοχὴν !

ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤ' ΛΟΥΚΑ (Λο υ ν. 8, 27—40)

Α' Διήγησις: Περιγραφή τῆς ἀθλιότητος τοῦ δαιμονιζομένου.

Δίδαγμα. Ὁ θυμὸς ὅμοια γνωρίσματα. (Βλέμμα καὶ πρόσωπον ἠγριωμένα. Λόγοι, τρόποι, χειρονομίαι, παραφορά, ἀπειλαί, μάστιξ εἰς οἰκέλους καὶ γείτονας).

Μετάβασις. Ὁ πόθος τῆς Λυτρώσεως. Οὔτε Σχολεῖα, οὔτε Πανεπιστήμια, οὔτε Φυλακαί. Τὴν μεταβολὴν καὶ τὴν πράυνσιν μόνον ὁ Ἰησοῦς.

Β' Διήγησις. Οἱ οἰκτιρμοὶ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τὸν δουλωθέντα.

«Τί σοί ἐστιν ὄνομα ;»

«Καὶ ἐξεληθόντα τὰ δαιμόνια» κ.λ.π.

«Καὶ εὖρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον... ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ».

Οἱ στενάζοντες ὑπὸ τὸ πέλημα τοῦ Σατανᾶ καὶ οἰουδήποτε πάθους θὰ λυτρωθοῦν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ Η' ΛΟΥΚΑ (Λο υ ν. 10, 25—48)

Διήγησις : Νομικὸς ἐκπειράζων τὸν Κύριον.

«Καὶ τίς ἐστι μου πλησίον ;» Παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου.

Δίδαγμα : Καὶ σήμερον διερχόμεθα ἐν μέσῳ θυμάτων ἀγρίων ἐπιδρομέων... Καὶ εἰς πᾶν βῆμά μας ἐν τῇ Κοινωνίᾳ καλούμεθα νὰ γίνωμεν οἱ καλοὶ Σαμαρεῖται διὰ τοὺς ἐμπεσόντας εἰς τοὺς ληστὰς...

Ἀρχιμ. ΑΧΙΛΛΙΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ἱεροκήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας

— II —

ΑΠΟ ΤΟ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΝ ΣΥΝΑΞΑΡΙ

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

«Ὁ Ἐφημέριος» θὰ παραχωρήσῃ τὰς σελίδας τοῦ σήμερον εἰς τὸν «Ἐλευσίνιον» ἹΕΡΕΑ Παπα—Δημήτριον, ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΝ, υἱὸν τοῦ Ἀναγνώστου Σακελλαρίου, διὰ νὰ μᾶς ἐκθέσουν τὸ Συναξάριον αὐτοῦ ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Ἰωάννης καὶ τινες «γέροντες» Φιλικοί, κατηχηθέντες ὑπὸ τοῦ Παπα—Δημήτρη.

Εἰς τὸν τόπον, τὴν πατρίδα, τῆς γεννήσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν «Ἐλευσινίων μυστηρίων» κατοικῶν ὁ Παπα—Δημήτρης, εὐθύς ὡς ἔμαθε τὴν σύστασιν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, φυσικὸν ἦτο νὰ θελήσῃ νὰ πληροφορηθῇ τὸν σκοπὸν καὶ ὅ,τι ἄλλο ἦτο

«Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκωμεν».

(Ρωμ. 14,8)

δυνατόν, νὰ μνηθῆ ἐκ τῶν οἰονεὶ ἱερέων Φιλικῶν τῆς. Ἐπέτυχε τοῦτο δι' ἐνόσ «συμπολίτου» αὐτοῦ, εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ὀκτὸ (48) ἔτων, καὶ ἐνεγράφη, ὡς «Ἐλεφσίνοσ», εἰς τὴν «ὑπεράσπιν τῶν μεγάλων ἱερέων» τῆς Ἐταιρείας.

Ἡ Ἐλευσίς, τὰ Μέγαρα καὶ γενικῶσ τὰ Δεσβενοχώρια ὑπῆγοντο διοικητικῶσ, κατὰ τὸ ἔτοσ τῆσ κατηγήσεωσ τοῦ Παπα-Δημήτηρ, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆσ Κορίνθου. Ὁ συναγωνιστῆσ υἱόσ του, εὐτυχῶσ, περιέσωσε τὸ τῆσ κατηγήσεωσ τοῦ πατρός οἰκογενειακὸν καὶ ἀξιόλογον κρυπτογραφικὸν ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον, μετὰ τῆσ μεταφράσεωσ, ἔχει ὡσ ἔπειτα.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΘΑΝΑΤΟΣ

3α β8 8186η β3α 6ω58εα3α
ισ το ονομα τισ μελουσ ισ

α8β303κα 4η23ωο818
σοτ ιρ ιασ καθ ιερ ονο

3ωοση ν353481 4ω κυ3ω-
ιερεα φιλικον κε αφιε-

ο818 3α β31 κνκ931 β3α
ρονο ισ τιν αγαπιν τισ

ν35343α ωβωο3κα 4ω
φιλικισ ετερισ κε

3α β31 39ωοκα93α31
ισ τιν ιπερασπισιν

β81 σωκ581 3ωοω81 β81
τον μεγαλον ιερεον του

ω5ωνα3181 β81 α369853β81
ελεφσινον τον σιμπολιτιν

9κ9κ ψ363βo381 ακψω5κο381
παπα διμιτριον σακελαριον

381 κ1κν18αβ8ε ακψω5κο38ε 6ωοκκ
ιον αναγνοστου σακελαριου μεγαρα

«Ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν». (Ρωμ. 14,8)

β8 ψωοξω18δ803 4κβκ β81 4κ1κ
το δερ βεν ο χ ο ρ ι κατα τον κα ζα

β3α 48ο312ε δο8181 ακοκ1βκ
τισ κορινθου χρονον σαραντα

84β8 8α 2ωο681 39ωοκα93αβ31
οκτο οσ θερμον ιπερα σπι σι ν

β3α ωξψωβ813κα β3α 9κβο3ψδα
τισ εβδεμ ο ν ι ασ τ ι σ πατρ ι δος

4κβ3δ32ω1βκ1 9κωβε : 7 :
κατ ι χ ι θε ν τ α ν παρεμου

19 : β81 ν353487.
τον φι λι κ ο ν .

Ἄλλ' ὁ Παπα - Δημήτρης δὲν ἠρκέσθη εἰς τὴν κατήχησίν του. Ἐγινε καὶ ὁ ἴδιος Κατηχητὴς τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ τὰ περίεξ μέρη. Οὐδὲ εἰς τοῦτο ἠρκέσθη. Ἐγινε, δι' ἰδίων αὐτοῦ ἐξόδων, προμηθευτῆς πολεμοφοδίων καὶ ἄλλων ἀναγκαίων διὰ τὴν Ἐπανάστασιν. Ἄλλ' οὐδὲ τὰ ἄνω ἰκανοποιοῦν τὴν φιλοπατριαν τοῦ Παπα - Δημήτρη. Κατήρτισεν οὗτος, διὰ τὸν κατὰ τῶν Τούρκων πόλεμον, σώμα ἐκ 40 - 50 Μεγαρέων πολεμιστῶν, τὸ ὁποῖον ἐπολέμησε γενναίως καθ' ὅλα τὰ ἔτη τοῦ Ἀγῶνος, ἰδίως εἰς τὴν Χαλκίδα, τὴν Κόρινθον, καὶ τὴν Ἀττικὴν, ὡς βεβαιοῦν ἐνόρκως τρεῖς Φιλικοί, διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου.

«Ἐν Μεγάροις τὴν δεκάτην ὀγδόην Ἰουνίου τοῦ 1865... ἐνεφανίσθησαν οἱ Δημήτριος Ζαχαρίου, Ἀθανάσιος Ζαχαρίου, καὶ Μελέτιος Παπα - Σίδερος κτηματοκάτοικοι Μεγάρων, οἵτινες ἐζήτησαν καὶ ἔδωκαν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τὸν ἐξῆς ὄρκον: «Ὁρκίζομαι, γνωρίζω καλῶς... ὅτι παρὰ τοῦ ἀποβιώσαντος **πρὸ τριάκοντα πέντε περίπου ἡδὴ ἐτῶν** Παπα - Δημήτρη Σακελλαρίου, ἐκ Μεγάρων, μέλους τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, ἐκατηχήθην περὶ τῶν μέτρων κτλ. τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Ἀγῶνος καὶ ἐφοδιάσθην παρ' αὐτοῦ τὰ διὰ τὴν ἐπανάστασιν πολεμοφόδια καὶ λοιπὰ μέσα, καὶ ὅτι εἰς βεβαίωσιν τοῦ αἰσίου ἀποτελέσματος τῆς ἐπαναστάσεως αὐτῆς **παρεχώρησεν ὡς συναγωνιστὴν μου καὶ τὸν μονογενῆ υἱόν του Ἰωάννην**, μεθ' οὗ καθὼς καὶ μετὰ πενήτηκοντα περί-

«Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου;»
(Ρωμ. 14,10)

που ἄλλων Μεγαρέων, συνηγωνίσθην εἰς διαφόρους κατὰ τῶν Τούρκων μάχας, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν γενομένης, ἤτοι εἰς Χαλκίδα τῇ ἀρχηγίᾳ τοῦ Καπετὰν Μάνου, εἰς Κόρινθον τῇ τοῦ Διονυσίου Πανούση, καὶ εἰς Ἀττικὴν τῇ τοῦ Βάσσου».

Ἄλλ' εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ Παπα-Δημήτρη ἔχει σημειωθῆ καὶ μία ἄλλη ἀξιοπαρατήρητος πρᾶξις. Ὁ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ ἐπίστευεν ἀπολύτως εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος του. Καὶ τὴν ἀκράδαντον πίστιν ἔδειξεν ἐν ἔργοις διὰ τῆς προσφορᾶς εἰς θυσίαν τοῦ μονογενοῦς του υἱοῦ Ἰωάννου. Ἐκτὸς τῆς μαρτυρίας τῶν Φιλικῶν, ἔχομεν καὶ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ τούτου τοῦ υἱοῦ. Εἰς τὴν αἴτησίν του ὁ ἱερόπαις Ἰωάννης γράφει, ὅτι ἐνεχειρίσθη εἰς τοὺς καπεταναίους «ὡς ἐχέγγυον τῶν ὑποσχέσεων» τοῦ πατρός του.

Ἴδου ἡ ἔγγραφος ὁμολογία τοῦ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς πατρίδος τεθέντος πρὸς θυσίαν ἱερόπαιδος «Γιάννη Σακελλαρίου» :

«Ὁ πατὴρ τοῦ ὑποφαινομένου ὑπηρετήσῃ μετὰ ζήλου καὶ πίστεως εἰς τὴν προπαρασκευὴν καὶ εὐόδωσιν τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος, χρηματίσας καὶ οὗτος ὡς μέλος καὶ ἱερεὺς τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐσωκλειστοῦ ἐν ἀντιγράφῳ διπλώματος τῆς Ἐταιρείας ταύτης, περισωθέντος εἰς χεῖράς μου. Βραδύτερον δὲ ἐκραγέντος τοῦ Ἀγῶνος, δὲν ἔλειψε τὸ καθ' ἑαυτὸν νὰ μετᾶσχη αὐτοῦ καὶ νὰ συντελέσῃ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις καὶ διὰ χρηματικῶν θυσιῶν, ὡς ἡ ἐσωκλειστος ἔνορκος πιστοποιήσας γερόντων τινῶν ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ κατηχηθέντων, καὶ δι' ἰδίων αὐτοῦ μέσων ἐφοδιασθέντων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐνδόξου ἡμῶν Ἀγῶνος, **μὴ φεισθέντος οὐδ' ἐμοῦ αὐτοῦ ὡς υἱοῦ του, νὰ μὲ ἐγχειρίσῃ ὡς ἐχέγγυον τῶν ὑποσχέσεων του,** πρὸς τοὺς παρ' αὐτοῦ διατηρηθέντας ἐν ὄλῳ τῷ διαστήματι τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος τεσσαράκοντα (40) περίπου ἄνδρας ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἔθεσεν εἰς μὲν τὸν ἀγῶνα κατὰ τὴν Χαλκίδα τὸν Γ. Ζάλην, Μεγαρέα, καὶ οὗτος μεθ' ἡμῶν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ καπετὰν Μάνου, εἰς τὸν τῆς Κορίνθου, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Διονυσίου Πανούσου, καὶ εἰς τὸν τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ τὰς τοῦ ἰδίου Πανούση καὶ Βάσου.

«Ὁ πατὴρ μου ἀπέθανε πρὸ τριάκοντα πέντε ἐτῶν, μηδεμίαν μηδὲ λαβὼν ἀμοιβὴν τῶν ἀγῶνων καὶ θυσιῶν του, μὴ ἀξιωθείς νὰ ἴδῃ τοὺς καρποὺς τῶν κόπων καὶ θυσιῶν του, οὐδὲ ἐγὼ ὡς κληρονόμος του καὶ ἀγωνιστῆς τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου Ἀγῶνος.

«Πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ».

(Ρωμ. 14,10)

»Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν κ. Πρόεδρε, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως δικαιουῖντες καὶ τοὺς λοιποὺς ἀγωνιστάς, περιλάβετε εἰς τὴν ἀνήκουσαν κατάταξιν καὶ τὸν πατέρα μου Παπα - Δημήτριον, Σακελλάριον ἐκ Μεγάρων καὶ ἐμέ, προσδιορίζοντες ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ ἀνάλογον ἀμοιβὴν τῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν μας.

Μέγαρον 17 Ἰουνίου 1865.

Ὁ εὐπειθέστατος
Γιάννης Σακελλαρίου»

Ἐκ τῶν ἀναγραφόμενων χρονολογιῶν τῶν ἄνω ἐγγράφων, πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὡς πιθανὸν ἔτος γεννήσεως τοῦ Παπα - Δημήτρη, τὸ 1770, ἔτος δὲ θανάτου αὐτοῦ τὸ 1830.

Ὅντως, ἐνῶ εἰργάσθη διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς Ἐπαναστάσεως, ἐνῶ καθ' ὅλα τὰ ἔτη συμμετέσχε τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος «ἔργῳ καὶ λόγῳ», μὴ φεισθεὶς οὐδὲ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ του, μόλις ἐπρόφθασε καὶ εἶδε τὴν Πατρίδα του ἑλευθέραν, χωρὶς νὰ ἀπολαύσῃ πλουσίως καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη τῶν καρπῶν τῆς ἑλευθερίας. Εἶναι, ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ Παπα - Δημήτρη, ἐκδηλον παράπονον τοῦ ἱερόπαιδος Ἰωάννου. Τὸ σύνθημα ὅμως τῶν Φιλικῶν ἦτο ἡ ἑλευθερία τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπιτευχθῆ, ἔστω καὶ ἐὰν προηγείτο δι' αὐτοὺς ὁ θάνατος. Διὰ τὸν ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΝ προηγήθη ἡ Ἐλευθερία καὶ ἐπηκολούθησεν ὁ θάνατος. Ὁ Σακελλάριος τοῦ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ἀπεχαιρέτησε τὴν Ἑλλάδα, τὴν Πατρίδα τῆς γεννήσεώς του, ἑλευθέραν. Τοῦτο ἦτο διὰ τὸν Ἐλευσίνιον ΙΕΡΕΑ Δημήτριον, ὑπεραρκετόν.

Εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ Παπα - Δημήτρη δὲν εὐρίσκουν οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἐφημερίου» καταφανῆ τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ καὶ τὴν φιλοπατρίαν τοῦ Λάμπρου Τζαβέλλα :

ΝΙΚΟΛ. ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Πρωθιερεὺς

— III —
ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΠΟΤΗΡΙΟΝ
ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΙ

1. Οἱ εἰς γάμου κοινωσίαν συναρχόμενοι χριστιανοὶ συνδέονται διὰ στενωτάτου δεσμοῦ. Ἀναδεικνύμενοι «ἐν μέλος... διὰ τῆς συζυγίας», ἐνόθονται «εἰς σάρκα μίαν». «Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστί», κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, διὰ τὸν ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀντίγραφον καὶ ἔκτυπον τῆς ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ, ὡς Νυμφίου, καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς Νύμφης. Ὁ χριστιανισμὸς ἀνεκήρυξε τὸν γάμον μυστήριον καὶ κατέστησε τὸν Θεόν, καὶ

πάλιν, ὅπως κατὰ τὴν πλάσιν τοῦ ἐπὶ γῆς πρώτου ζεύγους τῶν ἀνθρώπων, νυμφαγωγὸν τῶν εἰς γάμου κοινωνίαν συνερχομένων χριστιανῶν. Συνενώνει δὲ διὰ τῆς θείας χάριτος τὰς καρδίας αὐτῶν καὶ περιθριγκώνει ἀπὸ πάσης σατανικῆς ἐπιβουλῆς. Κατὰ τὸν ἀείμνηστον Κ. Ν. Καλλίνικον («Ὁ χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τελούμενα» σελ. 639 - 657), ὁ γάμος ἐνέχει μυστηριακὴν χάριν, ἐνδομύχως διαπερῶσαν καὶ ἀποπνευματίζουσαν πᾶσαν ἐπίγειον ἔνωσιν.

2. Διὰ τῶν ἀνωτέρω διαπιστοῦται ἡ ἐξαιρετικὴ ἱερότης τοῦ μυστηρίου τούτου. Διὰ τοῦτο πρέπει, μετὰ πάσης εὐλαθείας παριστάμενοι, νὰ παρακολουθοῦν τὰ τελούμενα καὶ συμβολιζόμενα ἐν αὐτῷ οἱ οἰκεῖοι τῶν νυμφευομένων, οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ λοιποὶ προσκεκλημένοι. Δυστυχῶς ὁμως, ὅπως καὶ εἰς ἄλλα μυστήρια καὶ ἱερὰς ἀκολουθίας, τοιοῦτοτρόπως καὶ κατὰ τὸν γάμον, λαμβάνουν χώραν ἀτοπὰ τινα καὶ ἀνάρμοστα, τὰ ὁποῖα ἀσχημίζουσι τοὺς ἱεροὺς ναοὺς καὶ τὰς ἱεροπραξίας: Ψίθυροι καὶ συνομιλίας ἀνευλαβεῖς, ἀστειότητες καὶ ἐπικρίσεις ἀπρεπεῖς, γέλωτες, θόρυθοι καὶ ἀκαταστασίαι, εἶναι συνηθέστατα. Μάλιστα δὲ κατὰ τὸν λεγόμενον «χορὸν τοῦ Ἑσαΐα»! Κεραυνοδολοῦνται οἱ νυμφευόμενοι, οἱ παρὰνυμφοί, οἱ κληρικοὶ καὶ ἄλλοι, ἐν μέσῳ γελώτων, φωνῶν καὶ ταραχῆς μεγάλης, δι' ὀρύξης, ἀνθέων, κουφέτων, μεταλλικῶν κερμάτων, ρεθιθίων, λεπτοκαρῶν, καὶ ἄλλων περισσότερον ἐπικινδύνων ἀντικειμένων! Θραύονται δὲ ἐνίοτε ἱερὰ σκεύη καὶ ρυπαίνονται ἄμφια τῆς ἐκκλησίας ἢ ἐνδύματα τῶν νυμφίων καὶ τῶν παρευρισκομένων, οἱ ὁποῖοι ἐνίοτε μωλωπίζονται ἢ καὶ τραυματίζονται! Συνιστῶντες τὴν ἀρμοδίαν παρεμπόδισιν τῶν τοιούτων ἐκτρόπων, περιοριζόμεθα περαιτέρω εἰς μίαν, πολὺ συνήθη, παρατυπίαν συμβαίνουσαν κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου.

3. Εἴθισται παλαιόθεν νὰ προσφέρεται εἰς τοὺς στεφομένους οἶνος. Ὁ οἶνος οὗτος, συμβολίζων τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, μᾶς ὑπομιμνήσκει καὶ τὸν ἐν Κανᾷ γάμον. Τὸ εἰς τοὺς νυμφευομένους προσφερόμενον ποτήριον οἴνου καλεῖται «κοινὸν ποτήριον». Διότι ὑποτυποῖ τὴν κοινότητα τοῦ βίου αὐτῶν, ὅτινες ὀφείλουσι νὰ γεύωνται, ἀπὸ κοινοῦ καὶ μέχρι τελευταίας πνοῆς ὅλων τῶν εὐφροσυνῶν καὶ τῶν πικριῶν αὐτοῦ. Ἡ σημασία τοῦ κοινοῦ ποτηρίου εἶναι καὶ λειτουργικὴ, καθὼς ἀναφέρει καὶ ὁ Καλλίνικος. Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους οἱ νυμφεῖοι μετελάμβανον

«Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν...»

(Ρωμ. 14,13)

τῶν ἀχράντων μυστηρίων, τελούντες τοὺς γάμους των μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν. Ὁ περὶ τὰ ἐκκλησιαστικά ἐντριθῆς πρωτοπρεσβύτερος Ν. Π. Παπαδόπουλος, εἰς τὸ βιβλίον του «*Περὶ μίαν λειτουργικὴν ἔκδοσιν*», (ἐν Ἀθήναις, 1931, σ. 30,31), ἀναφέρει τὰ ἐξῆς: «*Ἀκολουθία τοῦ γάμου τῶν ἐτῶν 1200—1300... μεταδίδει (ὁ ἱερεὺς) ἀμφοτέροις (τοῖς νυμφευομένοις) τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος (ἐκ τῶν προηγιασμένων)*». Τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς σημερινῆς τυπικῆς διατάξεως τοῦ Εὐχολογίου. Διότι ἀπαγγέλλεται ἡ Κυριακὴ προσευχή, εὐλογεῖται ὁ οἶνος, τὸ κοινὸν ποτήριον, διὰ καταλλήλου εὐχῆς, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐν ᾧ, κατὰ τὴν πόσιν αὐτοῦ, ψάλλεται ὁ Κοινωνικὸς ὕμνος: «*Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι...*». Καθὼς ἀναφέρει ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης, οἱ νυμφεῖοι μετελάμβανον ἐν αὐτῷ τῷ γάμῳ, «*εἶγε ἱκανῶς εἶχον*» (Περὶ Γάμου, 282. Migne, 155. 512—13). Κατὰ δὲ τὸ Βησσαριχόν ἀπόγραφον: «*ἴστανται (οἱ μελλόνυμφοι) πρὸ τῶν ἀγίων θυρῶν. Ἀπόκειται δὲ ἐν τῇ θ. Τραπέζῃ Ποτήριον, ἔχον Προηγιασμένα, καὶ στέφανα δύο, καὶ ποτήριον ὑέλου πλήρες οἴνου*». (Goar 394, ἰδὲ Καλλινίκου αὐτόθι). Πλὴν ἐν τούτοις τὸ κοινὸν ποτήριον ὑπάρχει καὶ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις, ἀλλ' εὐθύς, ὡς κενωθῆ ὑπὸ τῶν νυμφίων, θραύεται. Ἡ θραῦσις τοῦ ποτηρίου εἶχεν εἰσαχθῆ καὶ παρ' ἡμῖν καὶ ἐξηκολούθει, ὡς φαίνεται, ἐπὶ πολὺν καιρὸν, ὡς γράφομεν περαιτέρω. Ἡ ἀρχαία συνήθεια, νὰ μεταλαμβάνουν οἱ νυμφευόμενοι, ἐτηρεῖτο, μέχρι πρό τινων δεκαετηρίδων, εἰς μερικὰς περιφερείας. Συγκεκριμένως ἐνθυμούμεθα τοιοῦτους γάμους εἰς παραλίους πόλεις τοῦ Εὐξεινοῦ πρὸ τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Εἰς ἄλλα μέρη οἱ μελλόνυμφοι μετελάμβανον τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων πρὸ τῆς στέψεως αὐτῶν. Τοῦτο φαίνεται καὶ τὸ ὀρθότερον.

4. Ὁ νυμφίος, λοιπόν, καὶ ἡ νύμφη μετέχουν τοῦ κοινοῦ ποτηρίου, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ παρανύμφοι. Ἐκ κακῆς ἀντιλήψεως καὶ παραλόγου ἀπαιτήσεως τῶν παρανύμφων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀγνοίας ἢ ἀδικαιολογήτου, χαριστικῆς ἢ αναγκαστικῆς, ὑποχωρήσεως τῶν τελούντων τὴν στέψιν κληρικῶν, ἐπεκράτησεν εἰς πολλὰ μέρη ἡ κακὴ συνήθεια νὰ μετέχουν καὶ οἱ παρανύμφοι τοῦ κοινοῦ ποτηρίου. Ἀλλὰ, πρὸς τούτοις, καὶ ἄλλα πρόσωπα, ὡς λ. χ. διάφοροι παρθένοι, διὰ νὰ ὑπανδρευθοῦν, δῆθεν, καὶ αὐταί!

5. Τὰ λειτουργικὰ βιβλία δὲν ἀναφέρουν ὄλα τοὺς παρανύμ-

«Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῶν ἡμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν...» (Ρωμ. 15,5)

φους ὡς μετέχοντας τοῦ κοινοῦ ποτηρίου. Τὸ «*Ἀρχιερατικόν... ἐκδοθέν... ἐπιμελεία τῶν ἐφόρων τῆς Πατριαρχικῆς Τυπογραφίας ἐν Κωνσταντινουπόλει... 1820*», γράφει: «προσφέρεται τὸ κοινὸν ποτήριον καὶ εὐλογεῖ αὐτὸ ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ λέγει τὴν εὐχὴν ταύτην... Ὁ Θεός... καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο παρεχόμενος τοῖς συναφθεῖσι πρὸς γάμου κοινωνίαν, εὐλόγησον εὐλογία πνευματικῆ. Εἶτα, λαβὼν... ἐπὶ χεῖρας τὸ κοινὸν ποτήριον, μεταδίδωσιν αὐτοῖς ἐκ γ', πρῶτον τῷ ἄνδρὶ καὶ εἶτα τῇ γυναικί». Ἐπίσης τὸ «*Εὐχολόγιον τὸ μέγα... Σπυρίδωνος Ἱερομονάχου Ζερβοῦ, Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκονομικοῦ Θρόνου... ἔκδοσις ἔκτη... Βενετία... 1891*» ἀναφέρει τὰ ἴδια καὶ καταλήγει: «ὁ ἱερεὺς... μεταδίδωσιν αὐτοῖς ἐκ γ', πρῶτον τῷ Ἄνδρὶ καὶ αὐθις τῇ Γυναικί» ὁμοίως καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ ἄλλα σχετικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ὑπὲρ τῆς συμμετοχῆς τῶν παρανόμφων εἰς τὸ κοινὸν ποτήριον. Ὡς ἐπίσης καὶ ὅσα γράφει ὁ Ν. Παπαδόπουλος (αὐτόθι). Οὗτος γράφει ἀπὸ τὴν Ἀκολουθίαν μὲν τοῦ γάμου τῶν ἐτῶν 1200—1300 ταῦτα: «*Καὶ πάλιν (δηλαδὴ μετὰ τὴν μετὰ ληψιν, ὡς εἶδομεν, τῶν τιμίων δώρων, μεταδίδει ὁ ἱερεὺς) ἐκ τοῦ κοινοῦ ποτηρίου πρῶτον πίνειν τὸν ἄνδρα, δεύτερον καὶ τὴν γυναῖκα, τρίτον καὶ πάλιν τὸν ἄνδρα ὅλον (τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ποτηρίου)*». Καὶ συνεχίζει: «*καὶ μετὰ τὸ ποτίσαι αὐτοὺς λέγει ὁ ἱερεὺς... καὶ μετὰ τὸ εἰπεῖν αὐτό, τσακίζει τὸ ποτήριον ὁ ἱερεὺς λέγων...*». Ἀπὸ τὴν Ἀκολουθίαν δὲ τῶν ἐτῶν 1700—1800 γράφει: «*μεταδίδωσιν αὐτοῖς ἐκ τρίτου, πρῶτον τῷ ἄνδρὶ καὶ εἶτα τῇ γυναικί*».

6. Ἐνταῦθα εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναφέρωμεν περίεργα πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀναγράφει ἡ Μεγάλῃ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ Μακρῇ εἰς τὴν λέξιν: Γάμος: «ὁ ἱερεὺς... προσφέρει τῷ γαμβροῦ καὶ τῇ νύμφῃ ποτήριον ἀκράτου οἴνου, περιέχον δύο μερίδας ἄρτου, ὧν ἑκάτερος (τῶν νεονύμφων) λαμβάνει μίαν, ῥοφῶν τρις ἐκ τοῦ ἐν τῷ ποτηρίῳ οἴνου». Καὶ ἀποκλείει μὲν ἡ Ἐγκυκλοπαιδεία αὕτη τὸν παράνομφον, εἰσάγει ὅμως ἄλλας παρατυπίας. Δὲν καθορίζει, πῶς προσφέρει ὁ ἱερεὺς τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου, περιέχον μερίδας ἄρτου καὶ πῶς ἑκάτερος τῶν νεονύμφων λαμβάνει μίαν... Συγχέει δέ, ὡς φαίνεται, τὸ κοινὸν ποτήριον μὲ τὴν λεγομένην «*Μακαριά*» ἢ τὸ λεγόμενον «*ὑψωμα τοῦ ἄρτου*», τὸ ὁποῖον τελεῖται ἐνίοτε εἰς τὸ τέλος τῆς κατ' οἶκον γινομένης ἄρτο-

«Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοὺς ἀρέσκειν».
(Ρωμ. 15,1)

κλασίας. Ἄλλ' ἤθελεν ἴσως ἡ Ἐγκυκλοπαιδεία νὰ περιγράψῃ τὸ ἐνιαχοῦ κατὰ τὴν στέψιν συμβαῖνον: Ὅτι δηλονότι ὁ ἱερεὺς, διὰ μικροῦ κοχλιαρίου, μεταδίδει, ὡς δι' ἀγίας λαβίδος, τεμαχίδια ἄρτου, ἐμβεδλημένα ἐντὸς τοῦ ἐν τῷ ποτηρίῳ οἴνου, ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ὕψωμα τοῦ ἄρτου. Ἄλλ' ἀφ' οὗ προηγείται ἡ προσφορά τῶν ἐν τῷ οἴνῳ ἐμβαπτισμένων τεμαχίων ἄρτου, τίς ἢ ἀνάγκη νὰ ροφήσουν τρίς ἐκ τοῦ ποτηρίου οἱ στεφόμενοι; Πάντα ταῦτα, ὅπως γίνονται, εἶναι παράτυπα καὶ περιττά.

7. Δέον ἤδη νὰ σημειώσωμεν καὶ τὰ ἐξῆς: Κυκλοφοροῦν, δυστυχῶς, μερικά ἐκκλησιαστικὰ βιβλία: Ἐγκόλπια, Ἀγιασματάρια ἢ Μικρὰ Εὐχολόγια, ἀνεπίσημα, ἢ ἡμιεπίσημα (διότι ἐξεδόθησαν, ὡς ἀναγράφεται ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου, «ἀδεία τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας»). Τὰ βιβλία ταῦτα φέρουν καὶ τὸν σύντεκνον, τὸν παράνυμφον, ὡς μετέχοντα τοῦ κοινοῦ ποτηρίου: 1ον). «Ἐκκλησιαστικὸν ἐγκόλπιον ἢ Ἀγιασματάριον... Νομισματίδου ἐν Κωνσταντινουπόλει 1909». Γράφει τὰ ἐξῆς: «... μεταδίδωσιν αὐτοῖς ἐκ γ', πρῶτον τῷ Ἄνδρὶ καὶ αὐθις τῇ Γυναικὶ ... καθὼς καὶ τῷ συντέκνῳ». 2ον). «Ἀγιασματάριον ἢ μικρὸν Εὐχολόγιον... Πρωτοσυγκέλλου Εὐσταθίου Δ. Σκάροπα... ἀδεία τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας... ἔκδοσις Σαλιβέρου... ἐν Ἀθήναις». Καὶ γράφει: «... πρῶτον τῷ ἀνδρὶ, εἶτα τῇ γυναικὶ καὶ τῷ συντέκνῳ».

8. Καλὸν θὰ ἦτο νὰ διεφωτίζοντο οἱ ἐφημέριοι καταλλήλως, νὰ παρημποδίζοντο δὲ διὰ σχετικῶν ἐγκυκλίων ἐν Ἑλλάδι, Τουρκίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ αἱ παρατυπίαι αὗται καὶ αἱ λοιπαὶ ἀταξίαι κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου. Τοιοῦτοτρόπως δὲν θὰ προκαλοῦνται καὶ αἱ, ἐν μέρει δικαιολογημένοι, ἀπορίας μερικῶν ἐφημερίων, καθὼς παρετηρήσαμεν, οὐχὶ ἀπαξ, ἐν τῷ «Ἐφημερίῳ». Δὲν ἀρκεῖ δέ, καθ' ἡμᾶς, ἡ ὀρθὴ μὲν, ἀλλ' ἀπλή καὶ μὴ διεξοδική, ὡς ἔπρεπεν, ἀπάντησις, ἢ δημοσιευθεῖσα εἰς τὸν «Ἐφημέριον» τοῦ 1953 (σελ. 253): ὅτι «οὐδαμοῦ (!) ἀναφέρεται ἡ ... τῶν παρὰνύμφων συμμετοχὴ εἰς τὸ κοινὸν ποτήριον τοῦ γάμου. Τοῦτο ἀφορᾷ μόνον τοὺς νεονύμφους, χάριν τῶν ὁποίων καὶ εὐλογεῖται». Πράγματι ἀφορᾷ τοῦτο μόνον εἰς τοὺς νεονύμφους. Εὐλογεῖται δὲ διὰ τῆς σχετικῆς εὐχῆς, τὴν ὁποίαν εἶδομεν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν λέγει ὁ κληρικός: «Ὁ Θεὸς... τὸ ποτήριον τοῦτο παρεχόμενος τοῖς συναφθεῖσι πρὸς γάμου κοινωνίαν εὐλόγησον...». Ἡ παρα-

«... Ἄλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον».
(Ρωμ. 14,13)

τυπία ὅμως ἐξακολουθεῖ ἐκ μέρους πλείστων κληρικῶν. Καί τοῦτο, εἴτε ἕνεκα τοῦ χρησιμοποιουμένου τυχόν βιβλίου, εἴτε μᾶλλον ἕνεκα τῶν ἀναφερθέντων προηγουμένων λόγων. Καί τοιοῦτοτρόπως μετέχουν συνήθως τοῦ κοινοῦ ποτηρίου καί οἱ παράνυμφοι. Τό κακόν δὲ ἀποκορυφούται ἐνίστε, ὅταν τὸ ποτήριον ἐγκαταλείπεται παρά τοῦ κληρικοῦ εἰς τὰς χεῖρας τῶν παρανύμφων. Ὅποτε οὗτοι τὸ μεταδίδουν ἐν συνεχείᾳ εἰς χεῖρας «μωρῶν παρθένων», ἵνα μετάσχουν καί αὐταὶ τοῦ κοινοῦ ποτηρίου, ἕνεκα...δεισιδαιμονίας!

† Ἄρχ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΦΕΙΔΗΣ δ. θ.
τέως καθηγητῆς

—||—

ΛΥΣΙΣ ΑΠΟΡΙΩΝ

Ἐρωτήσεις :

1. Πόσοι Ἰάκωβοι ἀναφέρονται εἰς τὴν Κ. Διαθήκην ;
2. Ποῖος ἕξ ὄλων εἶναι ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ἐπιστολῆς Ἰακώβου» ;
3. Ποῖοι εἶναι οἱ ἀδελφοὶ ἢ συγγενεῖς τοῦ Κυρίου καὶ ποία ἦ πρὸς Αὐτὸν συγγένειά των ;

Γαβριὴλ Τσιλάκης Ἱερεὺς
Ἐφημέριος «Παναγίας Φανερωμένης»
Ν. Μηχανιώνα - Θεσσαλονίκης

Ἀπαντήσεις :

1. Ἰάκωβοι εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην ἀναφέρονται πέντε, οἱ ἑξῆς :
α') Ὁ ἀδελφοθέος (Ματθ. 13,55, Μάρκ. 6,3, Πράξ. 12,17 κλπ.).
β') Ὁ ἀπόστολος, υἱὸς Ἀλφαίου (Ματθ. 10,3, Μάρκ. 2,14, Λουκ. 6,15 κλπ.).
γ') Ὁ ἀπόστολος, υἱὸς Ζεβεδαίου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἰωάννου (Ματθ. 4,21, Μάρκ. 1,19, Λουκ. 5,10 κλπ.).
δ') Ὁ υἱὸς Μαρίας, ὁ ἐπιλεγόμενος μικρὸς, ἀδελφὸς δὲ Ἰωσή. Ἡ δὲ Μαρία αὕτη εἶναι σύζυγος Κλωπᾶ (Ματθ. 27,56, Μάρκ. 15,40, Λουκ. 24,10 κλπ.).
ε') Ὁ πατὴρ τοῦ ἀποστόλου Ἰούδα, ὄχι τοῦ Ἰσκαριώτου (Λουκ. 6,16, Πράξ. 1,13).
Δι' ἄσους ταυτίζουσι τὸν Ἀλφαῖον καὶ τὸν Κλωπᾶν, πρᾶγμα πολὺ ἀμφισβητήσιμον, ὁ 2ος καὶ 4ος Ἰάκωβος εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

2. Μαρτυρίαι τῆς ἰδίας ἐπιστολῆς, χαρακτηριστικὰ τοῦ Ἰακώβου ἀδελφοθέου, διασωθέντα ὑπὸ τῆς παραδόσεως καὶ ἐπιβεβαιούμενα ὑπὸ τῆς

«Ἐκαστος ὑμῶν τῷ πλησίον ἀρρακτέω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν».
(Ρωμ. 15,2)

ἐπιστολῆς, καὶ σύσσωμος ἢ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας δεικνύουν ὡς συγγραφέα τῆς ἀνωτέρω ἐπιστολῆς Ἰάκωβον τὸν ἀδελφόν. Καὶ ἐν ὑπάρχουν σοβαροὶ λόγοι διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν κανεὶς τὴν παράδοσιν, στηριζομένην ἀπὸ τὰς τόσας μαρτυρίας, αἱ ὁποῖαι ἄρχονται ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πρώτου μ. Χ. αἰῶνος, ἀπὸ τοῦ Κλήμεντος, τοῦ Ποιμένου τοῦ Ἐρμά κλπ.

3. Κατὰ τινὰ γνώμην, οἱ «ἀδελφοὶ» οὗτοι τοῦ Κυρίου ἦσαν εἰς τὴν πραγματικότητά πρώτοι ἐξάδελφοι του, εἴτε ἕκ τινος ἀδελφῆς τῆς Παρθένου ὀνομαζομένης καὶ αὐτῆς Μαρίας (ἣς ὁ σύζυγος ἔδει νὰ καλεῖται Ἄλφαιος ἢ Κλωπᾶς· καὶ ἐν τιαυτῇ περιπτώσει ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰούδας πρέπει νὰ ταυτισθοῦν πρὸς ὁμωνύμους ἀποστόλους)· εἴτε ἕκ τινος ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωσήφ, καλουμένου Ἄλφαιου ἢ Κλωπᾶ, τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος θὰ ἔκαλεῖτο Μαρία. Ἡ ἀποψις αὕτη εἶχεν ἀρκετοὺς σοβαροὺς ὑποστηρικτάς, συγκρούεται ὁμως μὲ τὴν ἰσχυροτάτην καὶ καλῶς μαρτυρουμένην παράδοσιν ὅτι οἱ «ἀδελφοὶ» τοῦ Κυρίου οὐδέποτε συνηριθμῆθησαν μετὰ τῶν μαθητῶν Του, τῶν ὁποίων οἱ ὁμωνύμοι Ἰάκωβος καὶ Ἰούδας εἶχον γονεῖς τοὺς Ἄλφαιον, Μαρίαν, Κλωπᾶν κλπ.

Ἄξιοπιστοτέρα γνώμη ἐπὶ τοῦ θέματος παραμένει ἡ τῆς ἀρχαιοτάτης παραδόσεως, τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθ' ἣν οἱ «ἀδελφοὶ» οὗτοι τοῦ Κυρίου, ὧν τὰ ὀνόματα ἔξ αὐτῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης, Ἰάκωβος, Ἰούδας, Ἰωσήφ καὶ Σίμων (Ματθ. 13,55, Μάρκ. 6' 3' ἀναφέρονται καὶ ἀδελφαί), ἦσαν τέκνα, ἕκ προηγουμένου γάμου, τοῦ Ἰωσήφ, διατελοῦντος ἐν χρεῖα ὅτε ἐμνηστεύθη τὴν Παρθένον Μαρίαν.

ΔΑΜ. Μ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗΣ

ΜΙΑ ΙΕΡΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΑΚΟΜΗ

Ὁ αἰδεσ. Ἄναστ. Κατσιφῆς, Ἐφημέριος Αὐλῶν Βοῖου μετὰ τοῦ ἱερέως πατρός του (ἀριστερά) καὶ τοῦ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβροῦ του, ἐπίσης ἱερέως (δεξιά).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδ. Γερ. Χ. Κουμάτον, Ἀγκῶνα Πάλλης : Αἱ νόμιμοι ἐπὶ τῆς μισθοδοσίας σας κρατήσεις εἶναι αἱ ἀναγραφόμεναι εἰς τὴν μισθοδοτικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ὑπογράφετε ἅμα τῇ ἀπολήρῃ ταύτης, ἧτοι δραχ. 45.400 ὑπὲρ τοῦ TAKE, δραχ. 5.000 ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ « Ἐκκλησία » καὶ δραχ. 600 διὰ Φόρον Καθ. Προσόδου. Ἐκτὸς ὅμως αὐτῶν ὑποχρεοῦσθε καὶ εἰς τὴν ἐπικόλλησιν χαριστήμιον 1% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐξ 604.800 ἀποδοχῶν σας ἧτοι δραχ. 6.500.— **Αἶδες. Βασίλειον Πανόπουλον,** Ἀσπρόκαμπος Κορινθίας: Ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ TAKE νὰ μὴ ἐγκρίνῃ τὴν ἐξαγορὰν προὔπηρεσίας, σεῖς δὲν δικαιοῦσθε τοιαύτης, ὡς χειροτονηθεῖς κατὰ τὸ ἔτος 1945.— **Αἶδες. Χαρ. Συμεωνίδην,** Βαφειὸ Μυτιλήνης: Ἐφ' ὅσον ἔχετε σιωπηρὸν διορισμὸν, τὸν ὁποῖον ἀγνοεῖ τὸ TAKE, οὐδεμία βελτίωσις τῆς συντάξεώς σας δύναται νὰ ἐπέλθῃ, ἀλλ' οὔτε καὶ τοῦ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματος δικαιοῦσθε ὡς συνταξιοδοτηθεῖς πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς. Νομίμως ἔπρεπε, ἐὰν ἐξέλιπεν ἡ ἀναπηρία σας, νὰ τύχητε κανονικοῦ διορισμοῦ, ὡς ἀποκαταστάσεις τῆς ὑγείας σας, νὰ υποβάλῃτε αἰτήσιν εἰς τὸ TAKE περὶ διακοπῆς τῆς συντάξεώς σας, νὰ μισθοδοτηθῆτε ὡς ἐφημέριος καὶ ἐν καιρῷ νὰ τύχητε πάλιν συντάξεως, ὅτε καὶ αὕτη θὰ ἦτο βελτιωμένη καὶ μικροῦ βοηθήματος ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τύχητε.— **Ἀναστάσιον Κατσιφῆν,** Αἰλές: Ἐἴσθε ἠσφαλισμένος εἰς τὸ TAKE ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του ἧτοι ἀπὸ 1-6-1930. Διὰ τὸ μέχρι 30-9-1945 χρονικὸν διάστημα ὀφείλετε δι' ἀσφάλιστρό σας δραχ. 680.400, τὰς ὁποίας σὰς συμβουλευόμεν νὰ καταθέσθε ἐπὶ ἐκδόσει Γραμματίου Εἰσπράξεως εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς Ἰ. Μητροπόλεως σας πρὸς ἀποφυγὴν ἐπιβαρύνσεώς σας μὲ τὸν χρόνον ὑπερμερείας. Συντάξεως θὰ δικαιωθῆτε ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας σας ἢ 35 ἐτῶν ὑπηρεσίας. Σήμερον εἶναι δυνατόν νὰ τύχητε συντάξεως μόνον διὰ λόγους ἀναπηρίας, ἐὰν βεβαίως ὑφίστανται τοιοῦτοι, ὅτε ἡ σύνταξις σας θὰ ἀνέρχεται εἰς δραχ. 443.000 μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς εἰς δραχ. 2.800.000 περίπου.— **Αἶδες. Εὐάγγελον Πολυχρονόπουλον,** Μεγ. Κάβα Φθιώτιδος: ἠσφαλισμένος εἰς τὸ TAKE εἴσθε ἀπὸ 1-6-1930, χωρὶς νὰ ἔχετε ἐξαγοράσει τὰ προηγμένα τοῦ χρόνου τούτου ἔτη ὑπηρεσίας σας. Ἀπολύμενος μέχρι 30-11-53 θὰ τύχητε συντάξεως δραχ. 500.000 μηνιαίως. Ἐὰν ὅμως ἀπολυθῆτε μετὰ τὴν 1-12 53 ἡ σύνταξις σας θὰ ἀνέλθῃ τότε εἰς δραχ. 513.000 μηνιαίως. Τὸ ἐφ' ἅπαξ τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις θὰ ἀνέλθῃ εἰς δραχ. 2.800.000 περίπου.— **Αἶδες. Στέργιον Παπαζαχαρίου,** Κερκινή Σιδηροκάστρου: Ἐἴσθε ἠσφαλισμένος εἰς τὸ TAKE ἀπὸ 1-2-1933 ὅτε καὶ χειροτονηθῆτε. Ὄφειλετε ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς σας μέχρι τῆς 30-9-45 ἐξ ἀσφαλιστρον δραχ. 1.058.000, τὰς ὁποίας σὰς συμβουλευόμεν νὰ καταθέσθε τὸ συντομώτερον εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς Ἰ. Μητροπόλεως σας, πρὸς ἀποφυγὴν ἀφ' ἐνὸς μὲν νεωτέρας ἀξήσεως τοῦ ποσοῦ λόγῳ τυχόν ἀναπροσαρμογῆς τοῦ μισθοῦ σας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἐπιβαρύνσεώς σας μὲ τὸν χρόνον ὑπερμερείας. Τακτοποιοῦντες κατὰ τὴν προτροπὴν μας τὴν ἐκκοσμήτητα τοῦ λογαριασμοῦ σας, ἐξασφαλίζετε ἀπολύτως τὸ συνταξιοδοτικὸν σας δικαίωμα.— **Αἶδες. Δ. Κεφαλᾶν,** Φίλια Μυτιλήνης: Ἡ πρὸς τὸ TAKE ἐξ ἀσφαλιστρον ὀφειλή σας ἀπὸ 1-6-30 ἕως 30-9-45 ἀνέρχεται σήμερον εἰς δραχ. 882.000 τὰς ὁποίας σὰς συμβουλευόμεν νὰ καταθέσθε ἀμελητὶ εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς Ἰ. Μητροπόλεως σας, δι' οὓς λόγους ἀναφερόμεν εἰς τὴν πρὸς τὸν Αἶδες. προσβ. Στέργιον Παπαζαχαρίου ἀπάντησίν μας.— **Αἶδες. Ν. Μπάλλαν,** Μύστρο Εὐβοίας: Συντάξεως θὰ δικαιοῦσθε ἐπὶ τῇ

συμπληρώσει 35 ἐτῶν ἐφημεριακῆς ὑπηρεσίας ἢ τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας σας. Παρὰ ταῦτα, καὶ ταύτην τὴν διγμῆν δικαιοῦσθε συντάξεως ἀναπηρίας, ἐφ' ὅσον αὐτὴ διαπιστωθῆ ὑπὸ δύο ἰατρῶν, οἵτινες καὶ θὰ διαβεβαιώσωσι τὸ γεγονός ἐνόχως ἐνώπιον τοῦ Ἐπιθροῦνου. Ἡ ἐξ ἀσφαλίσεων ὀφειλὴ σας εἰς τὸ TAKE ἀπὸ 1-6-1930 ἕως 30-9-45 ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 2.671.200 τὰς ὁποίας σὰς συνιστῶμεν ὅπως καταθέσθε εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας τὸ συντομώτερον, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, οὓς γνωρίζομεν ἀνωτέρω πρὸς ἄλλους ἐφημερίους.— **Αἶδεο.** **Ἡσυχίον Ἐλευθεριάδην**, Παλαιόπολιν Ἄνδρον: Πρὸς κάλυψιν τῶν ὀφειλῶν σας ἀπὸ τοῦ 1932 ἕως τοῦ Μαρτίου 1947, διὲ ἐχειροτονήθητε, πρέπει νὰ καταβάλετε εἰς τὸ TAKE δραχ. 5.219.000, ἄλλως θὰ ἀπολέσθε τὰ ἔτη ταῦτα ὡς συντάξιμα, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ σύνταξις σας νὰ ἀνέλθῃ εἰς ἐλάχιστον ποσόν, καθὼς καὶ τὸ ἐφ' ἅπαξ τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς. Τὸ συμφέρον σας, καθ' ἡμᾶς, εἶναι νὰ σπεύσθε εἰς τὴν τοκτοποίησιν τοῦ χρέους τούτου πρὸς ἐξασφάλισιν βελτιωμένης συντάξεως.— **Αἶδεο.** **Ζ. Παπαδημητρίου**, Σπάριον Κοζάνης: Εἶναι ἀμφίβολος ἡ δικαιοσύνη σας εἰς τὸ TAKE, διότι τὸ Δ. Συμβούλιον αὐτοῦ δὲν ἐγκρίνει ἐγγραφὰς τῶν ἐπαγομένων εἰς τὴν προαιρετικὴν ἀσφάλισιν ἐφημερίων.— **Αἶδεο.** **Ἀθ. Μάγγον**, Δρακεῖα Δημητριάδος: Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7408/16-7-1953 ἐγγράφου τοῦ TAKE σὰς ἀπεστάλη ὡς συνταξιοδοτικὸν σας βιβλίον διὰ μηριαίας σύνταξιν δραχ. 410.008 καὶ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχ. 2.760.000 ἅτινα θὰ εἰσπράξτε παρὰ τοῦ Τοπικοῦ TAKE Ἱ. Μ. Δημητριάδος.— **Αἶδεο.** **Χρ. Βασιλικόν**, Πάτρας: Ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ TAKE δὲν ἐγκρίνει πλέον ἐξαγορὰν προὔπηρεσίας, οὐδὲν δὲν δικαιοῦσθε τοιαύτης ὡς ὑπερβάς τὸ 65ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας.— **Παν.** **Ἀρχιμ. Π. Παπαδάκην**, Ἄνδρον: Εἰς τὸ TAKE, ὡς γνωστὸν, ἀσφαλίζονται μόνον οἱ κατέχοντες ἐφημεριακὰς θέσεις εἰς ἐνοριακοὺς καὶ λοιποὺς ναοὺς, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ εἰς Ἱ. Μονὰς ὑπηρετοῦντες, ἐφ' ὅσον ἐφημερεῖτε εἰς Μονήν, δὲν δικαιοῦσθε εἰς τὴν συνέχισιν καταβολῶν.— **Αἶδεο.** **Δ. Σαρακῦρον**, Ὁρεινὴν Σερρών: Ἡ πρὸς τὸ TAKE ὀφειλὴ σας ἐξ ἀσφαλίσεων διὰ τὸν μῆρον τῆς 30-9-45 χροῖνον ἀνέρχεται εἰς δραχ. 2.368.000, τὰς ὁποίας συμφέρον ἔχετε νὰ καταθέσθε μὲ πρώτην εὐκαιρίαν εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας, δι' οὓς λόγους ἐξεθέσαμεν εἰς ἐτέρους ἐφημερίους ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ.— **Αἶδεο.** **Σ. Παπαδημόν**, Ἄνω Ραυνοσόουλον Ἐρμούνης: Ἡ ἰδικὴ σας ὀφειλὴ ἐξ ἀσφαλίσεων ἀνέρχεται εἰς δραχ. 1.226.300. Πέρεσθε δὲ ἐγγεγραμμένον εἰς τὸ TAKE ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ σας, ἦτοι ἀπὸ τῆς 10-6-37. **Αἶδεο.** **Ἰω. Λευθεριώτην**, Πέλεκα: Ἐνεγρῶφη καὶ ἐστάλησαν.— **Αἶδεο.** **Ε. Μοσχολιδάκην**, Λάσενρος: Ἐτακτοποιήθησαν ὅλα τ' ἀναφερόμενα.— **Αἶδεο.** **Σπ. Σταυρόπουλον**, Χρῦσαφα: Ἐστάλησαν, ἐτακτοποιήθησαν.— **Αἶδεο.** **Νικ. Τσαουγιῆν**, Σκλήθρον: Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄντιν ὅλα ὅσα ἀναφέρετε εἰς τὸ γράμμα σας.— **Αἶδεο.** **Ἀνδρ. Παπαθανασίου**, Μανροίλιον: Ἐτακτοποιήθησαν καὶ ἐστάλησαν.— **Σακελλ.** **Ἀθ. Μπρονέλην**, Σοφάδες: Διωρθώθη.— **Αἶδεο.** **Κων. Κονδύλην**, Καστοριάν **Αἶδεο.** **Ἀλεξ. Δάτσιον**, Χρυσανγιῆν: Τόμοι «Ἐφημερίων» σὰς ἀπεστάλησαν.— **Αἶδεο.** **Γεώργ. Κατσαντώνην**, Ἀράχωβαν: Χοήματα ἐλήφθησαν. Ἐγένοντο αἱ δέουσαι μεταβολαί.— **Αἶδεο.** **Σωτῆρ. Μόρφην**, Γερακάριον: Χοήματα ἐλήφθησαν καὶ ἐτακτοποιήθησαν.— **Αἶδεο.** **Ἰω. Ἀνδριωτάκην**, Ἀγ. Δημήτριον: Χοήματα ἐλήφθησαν, ἐξεδόθησαν δὲ καὶ ἐστάλησαν αἱ σχετικαὶ ἀποδείξεις.— **Αἶδεο.** **Γεράσι. Κουμᾶτον**, Ἀγκώνα: Χοήματα ἐλήφθησαν καὶ ἐτακτοποιήθη ἡ ἐκκρεμότης.— **Αἶδεο.** **Πρωτοπρεσβ. Εὐστ. Ἀντωνίου**, Βιτάλα: Χοήματα ἐλήφθησαν. Ἐνχαριστοῦμεν θερμοτάτα.— **Αἶδεο.** **Γεώργ. Κοντόν**, Πέτρα: Ζητηθεὶς τόμος ἐστάλη.— **Αἶδεο.** **Κων.**

Γαλλιόταν, Ἀθανάτη: Τόμος «Ἐφημερίου» ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς.—
Αἶδες. Ἰωάν. Λαμπράκη, Σκουληκαριά: Αἰτηθέντα 2 βιβλία ἐστάλησαν. Λοιπαὶ λεπτομέρειαι ὡς ἐργαστοποιήθησαν δι' ἰδιαιτέρου γράμματός.—
Αἶδες. Κ. Σαγαῶν, Κεχροινιά: Ἐτακτοποιήθη. Ἐταχυδρομήθη ἡ ἀπόδειξις.—
Αἶδες. Ἀπ. Φασουλόπουλον, Ἐφύρον: Τόμος «Ἐφημερίου» ὡς ἀπεστάλη.—
Αἶδες. Κ. Κωτσίκην, Κύμην: Χρήματα ἐλήφθησαν.—
Αἶδες. Ἰωσ. Παπαδόπουλον, Πατσιανά: Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄφιν.—
Αἶδες. Κ. Χαρισσιανίδην, Κλεισοῦραν: Χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν δὲ αἰ σχετικαὶ ἀποδείξεις.—
Αἶδες. Χριστ. Φρίσσαν, Βαθύλακκον: Ἐνεγράφητε εἰς τὸ οἶκον. περιοδικόν, ὡς ἀπεστάλησαν ἀπὸ 1.1.53 ἐκδοθέντα τεύχη.—
Αἶδες. Χρ. Γκόλλιαν, Σπήλαια: Χρήματα ἐλήφθησαν. Ἡ διευθύνσις εἶναι ὅπως ἀκριβῶς τὴν σημειώμενη.—
Πανος. Ἀρχ. Ἀθ. Γκίνην, Σιδηρόκαστρον: Γραμματόσημα ἐλήφθησαν.—
Αἶδες. Κ. Κολιᾶτον, Παλαιοκερασιά: Χρήματα ἐλήφθησαν, ἐγένοντο δ' αἰ σημειούμεναι μεταβολαί. Εὐχαριστοῦμεν καὶ συγχαίρομεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας ὑπὲρ τοῦ οἴκου.—
Αἶδες. Κ. Περικλεῖ, Ἐκκλησίας.—
Αἶδες. Ἀθαν. Μπονέλλην, Σοφάδες: Ἐτακτοποιήθησαν.—
Αἶδες. Λυκ. Τσεχώνην, Σουληνάριον: Ἐτακτοποιήθησαν. Θὰ λάβετε καὶ ἰδιαιτέρου γράμμα.—
Αἶδες. Βασ. Ἡλιάδην, Φλώριναν: Ἐστάλησαν. Ἐτακτοποιήθη.—
Αἶδες. Ἀρ. Κουτσόπουλον, Δημητρόπουλον: Ἐνεγράφη ἡ ἀναφερομένη εἰς τὸ οἶκον. περιοδικόν, ἀπεστάλησαν δ' αὐτῇ τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα τεύχη.—
Αἶδες. Ἀλεξ. Χαριζόπουλον, Δασύλλιον: Ἐστάλησαν τὰ μὴ παραληφθέντα καὶ ἐτακτοποιήθη τὸ ζήτημα.—
Αἶδες. Κων. Καραθανάσην, Μακροῦσια: Ἐνεγράφη, εἰς δὲ τοὺς λοιπούς ἀπεστάλησαν.—
Σακελλ. Κων. Μπόλλαν, Ράχες: Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεως, εἰδοποιήθη δὲ καὶ ἡ «Ἐκκλησία». Εἰς τὸ οἶκον. περιοδικόν ἐνεγράφητε.—
Αἶδες. Κ. Δέγγην, Μασουίκιον Ἰωαννίνων: Ἀπεστύλλετο μέχρι τοῦδε εἰς Πράματα. Φύλλα ἐστάλησαν, «Ἐκκλησία» εἰδοποιήθη.—
Αἶδες. Δημ. Παπακώσταν, Ἄρταν: Ἐγένετο ἡ ἀπαραίτητος ἀλλαγὴ.—
Αἶδες. Ἰωάν. Μπιλιάγκαν, Σκοτῖνα: «Ἀπόστολος» ὡς ἀπεστάλη.—
Αἶδες. Ἐφημερίον, Σφόρος Ἡλείας: «Ἱερεὺς τοῦ χωρίου» ὡς ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς.—
Αἶδες. Δ. Λιάπην, Κατούναν: Ἀπεστάλησαν ὅσα ἐζητήσατε.—
Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Καλλίνικον, Πολύγυρον: Ὁ ἀπολογισμὸς ἐνεκρίθη, θὰ πολυγραφήθῃ καὶ θ' ἀποσταλῇ προσεχῶς. Ἀπόδειξις ἐλήφθη. Λοιπὰ ἐστάλησαν.—
Αἶδες. Εὐθ. Παπαεὐθυμίου, Σελά: Ἐστάλη τὸ βιβλίον.—
Αἶδες. Χρ. Παπαδόπουλον, Νέον Πέραμα Μεγ.: Ἐλήφθησαν τὰ χρήματα καὶ ἐξεδόθη κανονικὴ ἀπόδειξις. Εὐχαριστοῦμεν θερμότερα.—
Αἶδες. Ἱερ. Παπαδόπουλον, Βλαχοκερασιά: Ἐστάλησαν.—
Αἶδες. Στυλ. Παπαδήμον, Ἄνω Ραφτόπουλον: «Ἐφημερίος» ὡς ἐταχυδρομήθη. Ἡ σχετικὴ μετ' ἐκείνου ἐρώτησις σας ἐδόθη εἰς τὸν ἀρμόδιον συνεργάτην μας.—
Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἀρχ. Μανωλίδην, Ἀμμουλιανήν: Ἐστάλησαν τοῖς μετροητοῖς.—
Αἶδες. Ἀθ. Ἀσσανάκην, Κομοινήν: Ἐπίσης ἐστάλη.—
Σακελλ. Σπ. Ἀθανασίου, Ν. Ἀρτάνων: Τόμος «Ἐφημερίου» ὡς ἀπεστάλη ἄдетος μὴ ὑπάρχοντος δεδεμένου.—
Αἶδες. Γ. Ἀλεξανδρόπουλον, Δροῖνα Μεσσηνίας: Ἐπιταγὴ σας ἐλήφθη.—
Αἶδες. Ἡ. Κοκκῶνην, Κοιδοῖταν: Ἀποσταλέντα ὀνόματα ἐνεγράφησαν εἰς τοὺς συνδρομητὰς τοῦ οἴκου. περιοδικῶ.—
Αἶδες. Κων. Μελλάν, Πεσά: Ἐνεγράφησαν, εὐχαριστοῦμεν θερμότερα.—
Αἶδες. Παν. Δούκαν, Λαμπόκαμπον: Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ ὥρατὰ σας λόγια. Χρήματα ἐλήφθησαν.—
Αἶδες. Δ. Ἀσημακόπουλον, Λιμνίταν: Ἀπεστάλησαν.—
Αἶδες. Χρ. Παπαφραγκάκην, Δασήτιον: Χρήματα ἐλήφθησαν. Βιβλία καὶ περιοδικὰ ἀπεστάλησαν.—
Δ. Κωνσταν-

τίνου, Ἄνω Ποταμιά: Εὐχαριστοῦμεν καὶ συγχαίρομεν θεομύτατα διὰ τὴν ἐγγραφὴν ἐνοριτῶν σας εἰς τὸ οἶκον. περιοδικὸν τῆς Ἐκκλησίας.— Αἶδεσ. Χρ. Τσανιδάκη, Χαμπίζιον Κρήτης: Βιβλίον σὰς ἐστάλη.— Αἶδεσ. Ἀθ. Ντάσιον, Κατωχώριον Φαρσάλων: Ζητούμενα ἐστάλησαν.— Αἶδεσ. Σπ. Ἀλιπράντην, Πάρον: Ἐστάλη.— Αἶδεσ. Νικ. Γλυκόν, Κόμητον: Συνδρομητὰ οἰκογενειακοῦ περιοδικοῦ ἐτακτοποιήθησαν, ἀποδείξεις ὡς καὶ «Ἐφημερίος» ἐστάλησαν. Χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.— Αἶδεσ. Θ. Παπαθεοφάνη, Σάμον: Χρήματα ἐλήφθησαν, ἐνεγράφη ὁ ἀναφερόμενος.— Αἶδεσ. Ἰω. Παπαγεωργίου, Φιλιάτες: Τόμος «Ἐφημερίου» ἀπεστάλη.— Πανος. Μελ. Συρμακέβην, Φιλιπιάδα: Χρήματα ἐλήφθησαν, ἐγένοντο αἱ δέουσαι διορθώσεις. Εὐχαριστοῦμεν θεομύτατα.— Αἶδεσ. Εὐάγ. Ἀντωνόπουλον, Κισσόν: Χρήματα ἐλήφθησαν, ζητηθὲν βιβλίον ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς.— Αἶδεσ. Ν. Τσαούσην, Σκληθρον: Ἐλήφθη δλόκληρος ἡ ἀλληλογραφία περὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ περιοδικοῦ. Εὐχαριστοῦμεν θεομύτατα.— Διάκ. Ἀρ. Χρυσικόν, Αἰδηρόν: Ἐστάλησαν.— Αἶδεσ. Ἰ. Ἀλεξίου, Σαγιάδα: Χρήματα ἐλήφθησαν.— Αἶδεσ. Ἰ. Φράγκον, Κάσον: Χρήματα ἐλήφθησαν, ἐγένοντο αἱ δέουσαι μεταβολαί.— Αἶδεσ. Ἀθ. Ρούκαλην, Φλώριαν: Ὅλα ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει καὶ ἐγένοντο τὰ δέοντα.— Αἶδεσ. Ἀθ. Σταμίδην, Κολχικόν: Σὰς ἀπεστάλη πανόδοτος τόμος «Ἐφημερίου».— Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Πορφυριάδην, Γενναδιὸ Ἰωαννίνων: Ἐτακτοποιήθησαν ὅλα τὰ ἀναφερόμενα.— Σακελλ. Δημ. Παπαστεργίου, Τρίκαλα: Διορθώθησαν.— Αἶδεσ. Σπ. Νταουντάκη, Μαρέλια: Τόμος «Ἐφημερίου» ἀπεστάλη.— Αἶδεσ. Κοσμᾶν Κολλᾶρον, Ἄνδρον: Ἐνεγράφησαν, ἐλήφθησαν, εἰδοποιήθη σχετικῶς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐκκλησίας.— Πανοσιολ. κ. Καλλιωνόν, Πολύγυρον: Χρήματα ἐλήφθησαν.— Αἶδεσ. Φιλ. Προκόπην, Σύβρον: Χρήματα ἐλήφθησαν. «Ἐφημερίος» ἀπεστάλη.— Αἶδεσ. Βασ. Παπαγεωργίου, Βάρος Λήμνου: Χρήματα ἐλήφθησαν, ἐστάλησαν δὲ καὶ αἱ ἀποδείξεις. Ταχυδρομικῶς ἐστάλησαν καὶ τὰ αἰτούμενα βιβλία.— Αἶδεσ. κ. Δημητρίου, Καλὰ Νερά: Διεύθυνσίς σας ἐτακτοποιήθη.— Αἶδεσ. Κων. Πετρόπουλον, Κομπολογᾶδιον: Ζητηθὲν «Ὁρολόγιον», ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς.— Αἶδεσ. Ἰωάν. Γκεμόσην, Ρεούζιον: Ἐνεγράφητε εἰς τὸ οἶκον. περιοδικόν. Εὐχαριστοῦμεν.— Αἶδεσ. Ἀ. Καπετᾶνον, Μούλι: «Ἐφημερίος» σὰς ἀπεστάλη.— Αἶδεσ. Ε. Ἀγγελίδην, Πρασές: Ὁ τόμος σὰς ἀπεστάλη ἀπὸ τὰ Γραφεῖα τῆς Ἐκκλησίας.— Αἶδεσ. Σπυρ. Ἀθανασίου, Νέαν Ἀράκη, καὶ Ἰερομ. Γρηγόριον, Καρνάς: Τόμοι «Ἐφημερίων» σὰς ἀπεστάλησαν.— Αἶδεσ. κ. Παπαϊωάννου, Χαλικόπουλον: Χρήματα ἐλήφθησαν, ἀναφερόμενοι διεγράφησαν.— Αἶδεσ. Διον. Παναγιώτου, Ἐνταῦθα: Διεύθυνσίς σας διορθώθη.— Αἶδεσ. Ἰω. Στειακάκη, Ἰεράπετραν: Ἐνεγράφη, περιοδικὸν ἐστάλη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους 1953.— Αἶδεσ. Γ. Χριστουλάκη, Γαλλία: Ἀποσταλέντα χρήματα ἐτακτοποιήθησαν.

Παρακαλοῦνται πάντες οἱ ἀποστέλλοντες διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς χρήματα πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Ἐφημερίου», δι' οἰονδήποτε σκοπὸν, νὰ σημειώσῃν εἰς τὸν οἰκειὸν τόπον τοῦ «ἀποκόμματος» τῆς ἐπιταγῆς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς, πρὸς ἀποφυγὴν ἀνωμαλιῶν.

★

Διὰ ζητήματα ἀφορῶντα τὴν διαχείρισιν καὶ διεκπεραίωσιν τῆς «Ἐκκλησίας» παρακαλεῖσθε ν' ἀπευθύνεσθε ἀπ' εὐθείας εἰς τὰ Γραφεῖα αὐτῆς. Φιλότης 19, Ἀθήνας. Τηλ. 27.689.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ
(ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)

<i>Δημ. Σ. Μπαλάνου</i> , Οί Πατέρες και συγγραφείς της Ἀρχαίας Ἐκκλησίας	Δρχ.	15.000
<i>Τοῦ αὐτοῦ</i> , Οἱ βυζαντινοὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς ἀπὸ τοῦ 800 μέχρι τοῦ 1453	»	30.000
<i>Τοῦ αὐτοῦ</i> , Ἐκλογή ἐκ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας	»	9.000
<i>Γε. Παπαμιχαήλ</i> , Ἀπολογητικά τῶν Πατέρων τῶν πέντε πρώτων αἰώνων	»	18.000
<i>Παναγ. Τρεμπέλα</i> , Ἐκλογή Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξου ὑμνογραφίας	»	35.000
<i>Ἀμίλνα Ἀλιβιζάτου</i> , Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες (καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ νόμοι)	»	30.000
<i>Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου</i> , Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ὑπογραμμὸς ἠθικοῦ βίου	»	3.000
<i>Ἄνδρ. Φυντράκη</i> , Οἱ Μοναχοὶ ὡς κοινωνικοὶ διδάσκαλοι καὶ ἐργάται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ	»	12.000
<i>Καλαβρῦτων καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθονίου</i> , Συμβολὴ εἰς τὴν Κατηχητικὴν	»	7.500
<i>Κερκύρας Μεθοδίου—Ἀρχιμ. Πολυκ. Ἀνδρώνη</i> , Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱ. Ἐξομολόγησιν	»	4.000
<i>Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαϊάκη</i> , Ὁ Ἱερεὺς ἀπέναντι τῶν ἐργατῶν	»	3.000
<i>Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν (†)</i> , Ὁ Ἱερεὺς τοῦ χωρίου (διήγημα)	»	3.000
<i>Χίου Παντελεήμονος</i> , Οἱ Ἀπόστολοι (ὀμιλῆαι)	»	18.000
<i>Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Διονυσίου</i> , Ὅμιλῆαι 52 εἰς τὰ Κυριακὰ Εὐαγγέλια	»	15.000
<i>Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ματθαϊάκη</i> , Ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ ζῶντος ὕδατος (ὀμιλῆαι)	»	10.000
<i>Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ Ραδιοφώνου Α'</i> (ὀμιλῆαι πρὸς τὸν λαόν)	»	12.000
<i>Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ Ραδιοφώνου Β'</i> (ὀμιλῆαι πρὸς τοὺς Νέους)	»	12.000
<i>Μεσσηνίας Πολυκάρπου (†)</i> , Δέκα ὀμιλῆαι πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Νεότητα	»	4.000
<i>Τ. Τοῦτ</i> , Ὁ χαρακτήρ τοῦ νέου	»	18.000
<i>Ν. Ἐξαρχοπούλου</i> , Ψυχικαὶ ἀνωμαλῆαι τῶν παιδῶν	»	30.000
ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ : Ἀποστέλλονται εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον, ἄνευ ταχυδρομικῶν ἐξόδων.		

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὸν Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον
Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασιῶν 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).
Ἵπεύθυνος Τυπογραφείου : Τιμολ. Ρούτσης, Ἰω. Ἀποστόλου 4.